СОНЦА:
Усход, заход, даўжыня дня:
Мінск — 6.24, 19.59, 13.35;
Віцебск — 6.12, 19.51, 13.39;
Магілёў — 6.13, 19.48, 13.35;
Гомель — 6.11, 19.45, 13.34;
Гродна — 6.37, 20.16, 13.38;
Брэст — 6.43, 20.12, 13.29.

МЕСЯЦ:
Першая квадра 10 красавіка.

ІМЯНІНЫ:
Матруны, Хвядоса, Івана; Маі, Дзмітрыя, Марыі, Дабраславы.

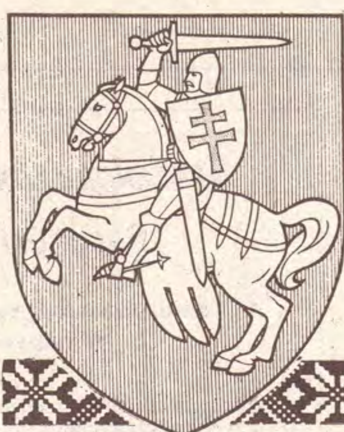

ЗВЯЗДА

9 КРАСАВІКА 1992 г. чацвер, № 73 (21851)

• выдаецца са жніўня 1917 г. • БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА • цана 50 кап.

РОЗГАЛАС

«БЕЛАРУСЬ У ВЯЛІКІМ КНЯСТВЕ ЛІТОЎСКІМ»

Пад такой назвай у Мінску прайшло пасяджэнне міжнароднага «круглага стала». Яго арганізавалі і правялі: Беларускі дзяржаўны універсітэт, Інстытут гісторыі Акадэміі навук рэспублікі, Лондадскі і Люблінскі каталіцкі універсітэты, Міжнародная асацыяцыя беларусістаў, Міністэрства адукацыі Беларусі, Нацыянальны навукова-асветны цэнтр імя Францыска Скарыны і Польская Акадэмія навук.

На працягу двух дзён удзельнікі «круглага стала» правялі дыскусіі па праблемах ролі Беларусі ў Вялікім княстве Літоўскім, праблемах гістарыяграфіі і дапаможных дысцыплін таго перыяду, праблемах культуры Вялікага княства Літоўскага. На рабочых пасяджэннях старшынстваваў і выступілі з паведамленнямі: галоўны рэдактар Беларускай Савецкай Энцыклапедыі Міхась Ткачоў, дактары навук Адам Мальдзіс, Міхаіл Біч, Анатоль Грыцкевіч, Уладзімір Конан, Генадзь Цыхун (усе — Мінск), Джым Дінглі (Вялікабрытанія), Юльюш Бардах, Эльжбета Смулкова, Ежы Клачоўскі (усе — Польшча), Анджэй Цеханавецкі (Лондан), Сантэ Грачыёці (Італія).

ВОСЬ ТАКІ ПРЫКЛАД

РЭЧЫЦА (Л. Цітарэнка). У будынку мясцовага краязнаўчага музея прайшоў незвычайны аўкцыён, які разам з музеем арганізавала малое прадпрыемства «Тэлевід». Прадаваліся, вядома, не музейныя экспанаты. Аўкцыён быў выключна дабрачынны: 12 рэчыцкіх мастакоў бясплатна перадалі для яго свае жывапісныя і графічныя работы. Выручаныя сродкі будуць поўнасцю накіраваны нядзельнай школе, якая дзейнічае пры Свята-Успенскай царкве.

Парадоксы нашага жыцця: жабрацкая культура ў адрозненне ад нуворышаў ад эканомікі ўхітраецца дапамагаць яшчэ бяднейшым.

ПАПУЛІЗМ І ЛОГІКА. ШТО МАЦНЕЙ?

Пасля рэзкага ўсплеску актыўнасці, выкліканага справаздачай Прэзідыума ВС, нечаканымі заявамі дэпутатаў, пачалася звычайная, цяжкая і асноўная парламенцкая работа— законатворчасць. І адразу знікла тая напружаная, звонкая цішыня, што стаяла ў зале ў час выступлення Дзмітрыя Булахава, і зашамацелі дзе-нідзе газеты, сцішана загула зала — хочацца верыць, па-рабочаму. І адна з самых хвалюючых праблем — ДЗЕ І ЯК БУДЗЕМ ЖЫЦЬ?

Бо пытанні прыватызацыі жылля даўно не выходзяць з эпіцэнтра ўвагі на самых розных узроўнях—ад высокіх трыбун і кабінетаў да камунальнай кухні, да любой кампаніі, дзе збіраецца больш за два чалавекі.

Найбольшыя спрэчкі выклікаў, як і можна было меркаваць, артыкул 10-ы, дзе размова ішла аб бязвыплатнай прыватызацыі жылых памяшканняў шляхам надзялення грамадзян грашовай жыллёвай квотай, што перадаецца грамадзянам рэспублікі бязвыплатна.

Але што значаць сёння грошы?—пытаўся В. Шачак. Пустыя паперкі, якія ўсё больш абясцэньваюцца. Ці не лепш, каб квотай стала канкрэтная колькасць квадратных метраў—паказчык, усім нам зразумелы!

Не, пярэчыў Я. Новікаў, гэта было б наменклатурнай прыватызацыяй. Згодна з праектам, квота залежыць ад працоўнага стажу.

Гарачыя спрэчкі разгарнуліся і па 12-му артыкулу, дзе закранаюцца самыя далікатныя (і самыя заблытаныя) пытанні нашага грамадства: льготы. Тых, хто ўважліва чытаў праект (а яго друкавала і наша газета), памятаюць, што размова ідзе аб 20-ці бясплатных «квадратах» для асобных катэгорый грамадзян. Іх нямала, М. Аксаміт зазначыў: прасцей напісаць у законе — хто не мае льгот. У. Станкевіч прапанаваў наогул зняць гэты пункт, а пра льготы напісаць у адпаведных законах.

На думку В. Ганчара, нельга адмяняць тыя льготы, да якіх людзі прывыклі, — цяжка растлумачыць такі ход парламента. І справа тут не ў папулізме, а ў той спадчыне, якую мы атрымалі.

Гэта праблема выявілася і пры пошуку адказа на наступнае пытанне — ЧЫМ САВЕЦКІ ПРАПАРШЧЫК АДРОЗНІВАЕЦЦА АД ЗВЫЧАЙНАГА ПЕНСІЯНЕРА?

Абмеркаванне закона аб ветэранах (таксама другое чытанне) пачалося з вострых дэбатаў: ці ўключаць прамую трансляцыю? Дэпутаты-ветэраны настойвалі: абавязкова, бо тэма датычыць значнай часткі насельніцтва рэспублікі. Не варта, пярэчыў М. Мачуленка. Ім выгадна запаўняць эфір і экран матэрыяламі, якія не патрабуюць асаблівага напружання прафесіянальных здольнасцей. Давайце дадзім магчымасць журналістам самаўдасканальвацца.

Не ведаю, ці пераканаў дэпутатаў менавіта гэты аргумент, але галасаванне адхіліла прапанову аб шырокай галоснасці ў гэтым пытанні. Дадам: і дзякуй Богу! Бо вельмі хутка (на жаль, не па часе, а толькі па колькасці артыкулаў) сесія надзейна і незваротна зайшла ў тупік. Трэці і чацвёрты артыкулы (усіх 28) аказаліся апошнімі ў праходжанні да фіналу, нягледзячы на тое, што па абодвух праводзілася паўторнае галасаванне.

Іх сутнасць — у тым, ці ўводзіць такую катэгорыю пенсіянераў, як ветэран працы (арт. 3) і ветэран Узброеных Сіл (арт. 4). Чым адрозніваецца, пытаўся Б. Гюнтэр, ветэран працы ад звычайнага пенсіянера? Згодна з прапанаванай фармулёўкай, гэта грамадзяне, якія маюць агульны стаж працоўнай дзейнасці 20 гадоў і больш для жанчын і 25 гадоў — для мужчын і маюць, да ўсяго, права на пенсію па ўзросту ў адпаведнасці з заканадаўствам. Але тады атрымаецца, гаварыў У. Станкевіч, што ў нас амаль усё насельніцтва стане ветэранамі працы. Калі гэта званне будзе падмацавана адпаведнымі льготамі, то ці ў стане дзяржава іх прадаставіць?

Гэтак і з ветэранамі Узброеных Сіл. Калі ветэран працы, то ці трэба асобна вылучаць Узброеныя Сілы? Следуючы логіцы, чаму не трэба асобна вылучаць ветэранаў народнай адукацыі ці парламенту, цікавіўся С. Антончык.

А вось па наступнаму пытанню справа пайшла лягчэй, бо дэпутаты дружна падтрымалі аргументы камісіі па ахове здароўя — КАЛІ НЕ КЛАПАЦІЦЦА ПРА МАЦІ, ГРАМАДСТВА ЗАСТАНЕЦЦА БЕЗ БУДУЧЫНІ.

Згодна з прыведзенай статыстыкай, дэмаграфічныя працэсы пры сённяшніх да іх адносінах могуць вельмі хутка завесці нас у тупік: нараджаць і выхоўваць дзяцей становіцца ўсё цяжэй навят у матэрыяльным плане. Адна толькі лічба: месяц знаходжання дзіцяці ў дзіцячым садзе абыходзіцца бацькам да тысячы рублёў! Хто адолее такія выпрабаванні — і не дзіўна, а пажадана і не два разы! — калі дзяржава не падставіць свайго пляча? Законапраект аб дзяржаўнай дапамозе сем'ям, якія выхоўваюць дзяцей, павінен стаць адной з першых цаглінак у падмурку нашага заўтра. Асноўны яго прынцып: дапамагчы ўсім, хто гадуе будучых грамадзян, але пакланаецца, каб гэтая дапамога не садзейнічала ўтрыманству. Прапанова выплачваць штомесячную дапамогу на дзяцей да трох гадоў, 120 працэнтаў мінімальнага заробку, далей гэтая сума будзе мяняцца да 50 да 70 працэнтаў — у залежнасці ад трох узроставых катэгорый дзяцей. Ёсць нямала цікавых прапаноў, якія дадуць значныя магчымасць больш поўна сумяшчаць мацярынства і працу.

Ход абмяркавання ўсіх пытанняў паказаў: вельмі цяжка выбраць лагічны варыянт у той неадназначнай абстаноўцы, у якой мы жывём. Хочацца нікога не пакрыўдзіць — не хапае сродкаў. Хочацца пісаць законы нармальнага, перспектыўнага зместу — не пускае цяжар мінулага. Абвінавачванні ў папулізме на справе — проста разуменне людскіх патрэб, дэфармаванай псіхалогіі. Як не лічыцца з ёй? Але як быць тады з логікай?

Наўрад ці доўга пражывуць законы, якія робяцца сёння. Але яны — такія ж кампрамісныя, як наша жыццё.

Людміла РЫЖАНКОВА.

Дземянцею не шанцуе

Згарэла дача пад Мінскам былога кіраўніка рэспублікі — Мікалая Дземянцея. Прычыны пажару ўстанаўліваюцца. Пажарная ахова да гэтага нічога больш дадаць не можа.

ДВАЦЦАЦЬ ШЭСЦЬ—ЛІЧБА ШЧАСЛІВАЯ

АКЦЯБРСКІ РАЁН. Вось такое супадзенне. Сёлета ў раёне зарэгістравана 26 шлюбаў. За гэты ж час нарадзілася 26 хлопчыкаў і столькі ж дзяўчынак. І ў першым, і ў другім выпадку гэта больш, чым за адпаведны перыяд мінулага года. Жыццё ідзе, насуперак усім перакосам.

СПРАВАЗДАЧА Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

за перыяд з чэрвеня 1990 года па цяперашні час, якую зрабіў С. С. ШУШКЕВІЧ на дзевятай сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь 7 красавіка 1992 года

Шаноўныя народныя дэпутаты, паважаныя члены Урада, паважаныя запрошаныя!

Справаздача пабудавана ў адпаведнасці з артыкулам 105 Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь, якім азначаны правы і абавязкі Прэзідыума Вярхоўнага Савета, а таксама артыкулам 108, якім акрэслены змест справаздачы Старшыні Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

Скліканне і падрыхтоўка сесій. Вярхоўны Савет дванаццатага склікання правёў чатыры чарговыя і чатыры нечарговыя сесіі. На іх разгледжаны 622 пытанні. У выніку прынята 119 законаў і 543 пастановы. (Для параўнання: Вярхоўны Савет Украіны прыняў 293 акты, Расійскай Федэрацыі — 406, Казахстана—151). У парадак дня цяперашняй дзевятай сесіі ўключаны 53 пытанні, прыняты ўжо 7 законаў і 41 пастанова.

Для мэтанакіраванай дзейнасці Прэзідыум фарміруе і зацвярджае штогадовы арыенціровачны план падрыхтоўкі праектаў заканадаўчых актаў і іншых пытанняў для разгляду на сесіях. Першарадная ўвага надаецца пытанням прававога забеспячэння эканамічнай рэформы і дзяржаўнай будовы.

У адпаведнасці з гэтым планам прыняты базавыя законы аб уласнасці, арэндзе, прадпрыемствах, неплацежаздольнасці і банкруцтве, Нацыянальным банку, зямлі, сялянскай (фермерскай) гаспадарцы, прыярытэтным сацыяльна-культурным і эканамічным развіцці вёскі і аграпрамысловага комплексу, а таксама шэраг законаў па пытаннях нацыянальнай бяспекі і барацьбы са злачыннасцю.

Каардынацыя дзейнасці пастаянных камісій. З верасня 1990 года дзейнічае Палажэнне аб парадку разгляду ў пастаянных камісіях праектаў законаў і заканадаўчых прапаноў. Прэзідыум інфармуе дэпутатаў, прадстаўнікоў дзяржаўных і грамадскіх органаў аб рабоце камісій, садзейнічае забеспячэнню іх неабходнымі матэрыяламі і дакументамі, аказвае прававую, арганізацыйную, матэрыяльна-тэхнічную і іншую неабходную дапамогу ў іх рабоце.

З мэтай удасканалення каардынацыі работы камісій Прэзідыум разгледзеў пытанні аб парадку падрыхтоўкі і разгляду законапраектаў у камісіях, аб узаемаадносінах Урада і камісій Вярхоўнага Савета.

Работу кожнай пастаяннай камісіі забяспечвае пэўнае падраздзяленне Сакратарыята Вярхоўнага Савета. (Адпаведная схема, як і тэкст гэтага паведамлення, у вас на руках, паважаныя народныя дэпутаты).

Каардынуючы дзейнасць камісій, Прэзідыум асаблівую ўвагу надаваў пытанням эканамічных адносін, зямельнай рэформы, забеспячэнню нацыянальнай бяспекі, сацыяльнай абароненасці насельніцтва. У гэтым напрамку ён разглядаў пытанні: аб мерах па стабілізацыі сацыяльна-эканамічнага становішча ў рэспубліцы; па пераходу да прымянення свабодных аптовых і закупачных цэн, далейшай лібералізацыі рознічных цэн; аб недахопах пры правядзенні рэформы рознічных цэн і забеспячэнні сацыяльнай абароненасці насельніцтва; аб будаўніцтве жылых гарадкоў замежнымі фірмамі для войск, якія выводзяцца з Германіі.

Прэзідыум садзейнічаў народным дэпутатам Рэспублікі Беларусь у ажыццяўленні іх паўнамоцтваў, рыхтуючы інфармацыйныя даведкі, бюлетэні, стэнаграфічныя справаздачы пленарных пасяджэнняў. Падрыхтаваны і выдадзены даведнік «Народныя дэпутаты Рэспублікі Беларусь. Дванаццатае скліканне».

Прэзідыум імкнуўся ствараць спрыяльныя ўмовы для вучобы дэпутатаў, а таксама для ўдасканалення імі ведання беларускай мовы. Ён забяспечыў аналіз зваротаў, прапаноў і заўваг народных дэпутатаў, выказаных на сесіях Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь. Вялася работа па абагульненню наказаў выбаршчыкаў, якія былі дадзены народным дэпутатам рэспублікі на перадвыбарных сходах. Па гэтаму пытанню прынята пастанова Прэзідыума. На 1 лютага 1992 года з 197 прынятых да выканання наказаў рэалізавана 56 і ў стане выканання знаходзяцца 85 наказаў.

Ажыццяўленне кантролю за выкананнем Канстытуцыі. Прэзідыум ажыццяўляў кантроль за выкананнем Канстытуцыі і заканадаўчых актаў, якія прымаліся Вярхоўным Саветам. 9 студзеня 1991 года была прынята пастанова Прэзідыума «Аб парадку падрыхтоўкі змяненняў у Канстытуцыю (Асноўны Закон) Рэспублікі Беларусь».

На пасяджэнні Прэзідыума абмяркоўваліся пытанні: аб мерах па выкананню пастановы Вярхоўнага Савета «Аб Нацыянальным банку Рэспублікі Беларусь і банках на тэрыторыі рэспублікі»; аб рабоце, што праводзіцца ў рэспубліцы па перасяленню грамадзян, якія пражываюць на тэрыторыі радыеактыўнага забруджвання, аб арганізацыі работы па сацыяльнай абароненасці малазабяспечаных пенсіянераў і інвалідаў у горадзе Мінску; аб ходзе рэалізацыі ў Мінскай вобласці заканадаўчых актаў, якія рэгулююць пытанні рэабілітацыі ахвяр палітычных рэпрэсій 20—80-х гадоў; аб паскарэнні распрацоўкі заканадаўчых актаў, якія рэгулююць пытанні прыватызацыі дзяржаўнай уласнасці; аб ходзе ажыццяўлення зямельнай рэформы; аб мерах па спыненню прапаганды парнаграфіі, культу насілля і жорсткасці; аб выкананні заканадаўства аб гаспадарчых судах; аб беларускай мове ў дзяржаўных сродках масавай інфармацыі.

(Заканчэнне на 2-й стар.).

ФОТАРЭПАРТАЖ

«Мінскі кірмаш. Вясна-92»: Меркурый правіць вялікі баль

1120 яго «служыцеляў» пачалі тут учора сваю работу

Нарэшце, канчаткова зразумелі, што без свабоднага вытворцы і вольнага гандляра мы жыць (і выжыць) не можам. Надышоў час успомніць, што семдзесят чатыры гады назад купцы ў нас, нароўні з рабочым людам і сялянствам, лічыліся ў народзе соллю зямлі. Як, дарэчы, успомніць і пра тое, што менавіта яны, нашы купцы, спавядалі прынцып: «Прыбытак вышэй за ўсё, але гонар вышэй за прыбытак».

Калі назіраць за ходам падзей, што адбываліся ў вялікай зале кірмашу, то можна канстатаваць, што пэўная пераемнасць у гэтым плане паміж былым і нашым часам адбылася. Карацей, мы бачылі гандаль цывілізаваны, з адкрытым тварам.

Урэшце, не будзем асабліва злоўжываць клічнікавымі інтанацыямі. Агульны сацыяльна-эканамічны настрой сёння ўсё ж такі не самы бравурны, ды і да мерапрыемстваў падобнага размаху мы ўсе паступова сталі прывыкаць.

Праўда, цяжка пакуль прывыкнуць, што рубель «ідзе» не вельмі, здзелкі на кірмашы прапануюцца пераважна на валюту — і зразумела, чаму. Хаця...

Ля стэнду шматпрофільнага акцыянернага таварыства з Калінінграда (Расійская Федэрацыя) «Калашны рад» даволі мнагалюдна. І не дзіўна: хоць камерсанты з вядомага партовага горада на нашым кірмашы ўпершыню, затое з якім таварам! У даны момант яны прадстаўляюць прадукцыю салíднай японскай фірмы

(Заканчэнне на 3-й стар.).

На здымках:
* Урачыстае адкрыццё кірмашу.
* Прадстаўнікі акцыянернага таварыства «Калашны рад» з Калінінграда Наталля **Мея** і Аляксандр **Ставіцкі** задаволеныя — заключаны першыя паспяховыя здзелкі.

Пастанова Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь

Аб звальненні ў запас ваеннаслужачых, якія выслужылі ўстаноўленыя тэрміны ваеннай службы, і аб чарговым прызыве грамадзян на ваенную службу ў красавіку — чэрвені 1992 г.

У адпаведнасці з пастановай Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь ад 20 верасня 1991 г. «Аб парадку праходжання ваенных збораў і абавязковай тэрміновай воінскай службы асобамі, якія прызываюцца з тэрыторыі Рэспублікі Беларусь» Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Звольніць у красавіку—чэрвені 1992 г. з радоў Узброеных Сіл, пагранічных, унутраных, чыгуначных войск і іншых воінскіх фарміраванняў, якія дыслацыруюцца на тэрыторыі рэспублікі, у запас ваеннаслужачых тэрміновай службы, якія выслужылі ўстаноўленыя тэрміны ваеннай службы.

2. Міністэрству абароны, выканкомам абласных, гарадскіх і раённых Саветаў народных дэпутатаў, ваенным камісарыятам забяспечыць правядзенне ў красавіку—чэрвені 1992 г. прызыву на тэрміновую ваенную службу ва Узброеныя Сілы, пагранічныя, унутраныя, чыгуначныя войскі і іншыя воінскія фарміраванні, якія дыслацыруюцца на тэрыторыі рэспублікі, грамадзян мужчынскага полу, якім да дня прызыву споўнілася 18 гадоў, і якія не маюць права на адтэрміноўку ад прызыву, а таксама грамадзян старэйшых прызыўных узростаў, што страцілі права на адтэрміноўку ад прызыву.

Накіраванне прызыўнікоў у войскі правесці ў адпаведнасці з зацверджаным Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь разлікам.

Прызыўнікі, пацярпеўшыя ад вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС, накіроўваюцца для праходжання ваеннай службы ў воінскія часці, не звязаныя з ядзернымі ўстаноўкамі ці іншымі крыніцамі іанізуючага выпраменьвання, звышвысокімі частотамі, кампанентамі ракетнага паліва, і тыя, што не знаходзяцца на радыеактыўна забруджаных тэрыторыях.

Адпраўка ў воінскія часці прызыўнікоў, якія пастаянна працуюць у сельскай гаспадарцы, ажыццяўляецца пасля 1 чэрвеня.

3. Міністэрству абароны прыняць меры да таго, каб прызыўнікі, якія накіроўваюцца для атрымання ваенных спецыяльнасцей у вучэбныя воінскія часці і цэнтры, што знаходзяцца за межамі рэспублікі, далейшую службу праходзілі на яе тэрыторыі.

4. Выканкомам абласных, гарадскіх і раённых Саветаў народных дэпутатаў, кіраўнікам прадпрыемстваў, устаноў і арганізацый, ваенным камісарыятам забяспечыць своечасовае прыбыццё прызыўнікоў на прызыўныя і зборныя пункты. Выдзеліць для абслугоўвання гэтых пунктаў неабходны персанал і транспарт, забяспечыць стварэнне на іх належных бытавых умоў, захаванне парадку, арганізаванасці, а таксама правіл бяспекі пры перавозцы прызыўнікоў.

5. Міністэрству абароны прадставіць да 1 жніўня 1992 г. Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь інфармацыю па выніках прызыву.

Старшыня Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь В. КЕБІЧ.

Кіраўнік спраў Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь М. КАЎКО.

Шырацца рады біржавікоў

У Віцебску зарэгістравана біржа нафтапрадуктаў і палімераў. Заснавальнікамі яе сталі 27 буйных камерцыйных і прамысловых арганізацый, такіх, як «Прамбудбанк», «Магілёўская універсальная біржа», Віцебскае аддзяленне Беларускай чыгункі. Намінальны кошт акцый Беларускай біржы нафтапрадуктаў і палімераў — 50 тысяч рублёў.

РЭФЕРЭНДУМ: ПЫТАННІ ЗАСТАЮЦЦА

Пастанова Цэнтральнай камісіі па рэферэндуму, якая была прынята 20 сакавіка, паставіла пытанне — як быць з рэферэндумам? Збор подпісаў завяршаецца, а падпісныя лісты гэта пастанова практычна прызнала несапраўднымі. Справа дайшла да таго, што гэты дакумент перакрэслівае ўсю працу ініцыятыўнай групы: факсіміле подпісу кіраўніка, спадара Анцулевіча, якое было на ўсіх лістах, апынулася, як кажуць, па-за законам. Каб даць каментарый да прынятага 20 сакавіка рашэння, старшыня Цэнтральнай камісіі па рэферэндуму А. Абрамовіч наладзіў прэс-канферэнцыю. Натуральна, усіх цікавіла, пры якой жа ўмове адбудзецца рэферэндум і ці адбудзецца наогул.

— Пры некалькіх,—гаворыць А. Абрамовіч.— Па-першае, калі будзе сабрана 350 тысяч подпісаў. Па-другое, калі збор подпісаў будзе закончаны ў тэрмін да 13 красавіка ўключна і пасля праверкі колькасць іх не зменшыцца. І нарэшце, калі лісты будуць зацверджаны двума подпісамі—члена ініцыятыўнай групы і старшыні. Магчыма, подпісу старшыні не будзе (толькі факсіміле) і Вярхоўны Савет не паспее ўнесці або не захоча змяніць Закон аб рэферэндуме. Тады мы вымушаны будзем адмовіць у яго правядзенні.

Як бачым, старшыня Цэнтральнай камісіі па рэферэндуму А. Абрамовіч даў сваё тлумачэнне. Што ж будзе далей?

Ігар ШЧУЧЭНКА.

БЫВАЙ, БЛАКІТНАЯ МАРА...

Нас чакаюць абмен і выкуп аблігацый, а таксама індэксацыя ўкладаў

Можна нарэшце паведаміць штосьці канкрэтнае тым, хто ў свой час вырашыў «пагуляць» з дзяржавай (былым Саюзам) у каштоўныя паперы. Як паведамілі ў Ашчадным банку Беларусі, згодна з пастановай Саўміна, з 1 ліпеня наступнага года будуць выпушчаны аблігацыі Беларускай дзяржаўнай унутранай пазыкі і, адпаведна, на гэтыя аблігацыі вырашана абмяняць аблігацыі пазыкі 1982 года былога СССР, а таксама дзяржаўныя казначэйскія абавязацельствы. Тэрмін абмену — з 1 ліпеня па 31 снежня 1993 года. Пры гэтым намінальны кошт здаваемых аблігацый і абавязацельстваў павялічваецца на 40 працэнтаў, а на ўсю суму, з улікам гэтых 40 працэнтаў, будуць налічаны 15 працэнтаў гадавых (гадавыя з 1 студзеня 1992 года па дзень абмену).

А яшчэ рэспублікай будуць выкуплены ў грамадзян (з 1 верасня па 31 снежня 1992 года) аблігацыі мэтавай беспрацэнтнай пазыкі, якія былая дзяржава збіралася атаварыць аўтамабілямі, халадзільнікамі, тэлевізарамі і г. д. Бывай, блакітная мара... Грамадзянам застаецца задаволіцца тымі ж 40 і 15 працэнтамі (умовы тыя самыя, што і вышэй названыя, толькі гадавыя мяркуецца налічваць ужо з дня набыцця аблігацыі і па дзень выкупу).

І яшчэ адна банкаўская навіна. За перыяд з красавіка 1991 года па 1 студзеня 1992 года будуць праіндэксіраваны ўклады грамадзян. Індэксацыя датычыцца ўкладаў па стану на 1 студзеня размерам да 10 тысяч рублёў. Гэта не азначае, што з індэксацыі выключаюцца больш высокія ўклады — у іх індэксіруецца менавіта 10-тысячная сума. І толькі. Размер індэкса пакуль невядомы. Ён будзе адпавядаць індэксу росту цэн за перыяд з 2 красавіка па 1 студзеня сёлетняга года, а яго павінен вылічыць Дзяржкамстат. Але, як прыкінулі работнікі Ашчаднага банка, нашы ўклады чакае прыкладна 20-працэнтная індэксацыя. Налічаныя сумы індэксацыі

(Заканчэнне на 3-й стар.).

СПРАВАЗДАЧА Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

за перыяд з чэрвеня 1990 года па цяперашні час, якую зрабіў С. С. ШУШКЕВІЧ на дзевятай сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь 7 красавіка 1992 года

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.).

У сувязі з увядзеннем у дзеянне Закона аб мясцовым самакіраванні і мясцовай гаспадарцы Прэзідыум забяспечваў правядзенне ва ўстаноўленыя тэрміны сесій і перавыбараў старшынь мясцовых Саветаў усіх узроўняў.

У справе кантролю і праверкі выканання павінна быць больш актыўнай роля пастаянных камісій па сваіх напрамках. Патрэбен закон аб пастаянных камісіях, на што, дарэчы, неаднаразова звярталі ўвагу народныя дэпутаты. У гэтым законе трэба дакладна вызначыць паўнамоцтвы пастаянных камісій, іх узаемаадносіны з дзяржаўнымі органамі і службовымі асобамі. Вялікія надзеі Прэзідыум ускладае на Кантрольную палату, і сёння будзе ўнесена прапанова аб яе старшыні.

Выкарыстоўваючы сваё права заканадаўчай ініцыятывы, Прэзідыум разгледзеў і прыняў пастановы аб вынясенні на разгляд Вярхоўнага Савета праектаў законаў па ўнясенню змяненняў у Канстытуцыю. Па яго ініцыятыве былі вырашаны пытанні аб перападпарадкаванні Вярхоўнаму Савету Камітэта дзяржаўнай бяспекі, аб парадку прымянення на тэрыторыі рэспублікі заканадаўства былога Саюза, узнята пытанне аб рэарганізацыі Вярхоўнага Савета і яго органаў і шэраг іншых.

Арганізацыя народнага абмеркавання законапраектаў. Для народнага абмеркавання друкаваліся найбольш важныя законапраекты. Сярод іх праект новай Канстытуцыі, праекты законаў аб раздзяржаўленні, аб прыватызацыі жылля, аб міліцыі, аб праве ўласнасці на зямлю, аб правах грамадзян, якія пацярпелі ў выніку катастрофы на Чарнобыльскай АЭС, аб культуры, аб адукацыі. Пастаянныя камісіі абагульнялі выказванні грамадзян і прапановы і выкарыстоўвалі іх пры дапрацоўцы законапраектаў. Але гэта праца патрабуе ўдасканалення. На жаль, пры вынясенні на абмеркаванне праекта Канстытуцыі была зменшана даведка: каму, у якія тэрміны і ў якім парадку грамадзяне могуць уносіць свае прапановы.

У справаздачным перыядзе Прэзідыум разглядаў пытанні аб адміністрацыйна-тэрытарыяльным упарадкаванні. За гэты час прыняты 11 указаў, звязаных з адміністрацыйна-тэрытарыяльным упарадкаваннем у рэспубліцы.

Вырашаліся пытанні ўзнагароджання, прыёму ў грамадзянства і памілавання.

Указамі Прэзідыума Вярхоўнага Савета 415 работнікаў народнай гаспадаркі, навукі і культуры ўдастоены ганаровых званняў Рэспублікі Беларусь. 550 чалавек узнагароджаны Ганаровымі граматамі і Граматамі Вярхоўнага Савета, 1.705 — ордэнамі і медалямі, у тым ліку 1.380 мнагадзетных маці, 48 з іх удастоены звання «Маці-гераіня». Рэспубліканскім медалём Францыска Скарыны ўзнагароджаны 49 чалавек.

Аднаўляюцца ў правах на ўзнагароды рэабілітаваныя грамадзяне.

Са студзеня бягучага года спынена ўзнагароджанне ордэнамі і медалямі былога СССР. Нам трэба вырашыць пытанне аб стварэнні ў рэспубліцы ўласнай сістэмы дзяржаўных узнагарод і далейшым упарадкаванні практыкі ўзнагароджання.

За справаздачны перыяд разгледжана 235 зваротаў па пытаннях грамадзянства. Указам Прэзідыума Вярхоўнага Савета ад 10 студзеня 1992 года 51 чалавек (з ліку супрацоўнікаў санаторыя «Беларусь» у г. Друскінінкай Літоўскай Рэспублікі) прыняты ў грамадзянства Рэспублікі Беларусь.

У Прэзідыум Вярхоўнага Савета паступіла 4.059 хадайніцтваў аб памілаванні. Хадайніцтвы ўсебакова вывучаюцца Камісіяй па пытаннях памілавання. На прадстаўленых ёю матэрыялах Прэзідыум Вярхоўнага Савета памілаваў 1.086 асуджаных (з іх у адносінах да 54 чалавек, з якіх 20 асобам заменены тэрміны пакарання, 13 — пазбаўленне волі заменена ўмоўным пакараннем, 15 вызвалены ад далейшага адбыцця пакарання і 6 — ад далейшага пакрыцця матэрыяльнага ўрону.

Улічваючы цяжар і грамадскую небяспеку здзейсненых злачынстваў, неаднаразовую судзімасць і іншыя акалічнасці, адхілена, пакінута без задавальнення 48 паўторных заяў аб памілаванні. Па 1.948 зваротах дадзены тлумачэнні аб неабходнасці звяртацца з хадайніцтвам ва ўстаноўленым парадку. Накіравана 84 заявы аб памілаванні для праверкі ў парадку нагляду ў Пракуратуру Рэспублікі Беларусь, іх справы з прыналежнасцю ў іншыя рэспублікі.

Прэзідыум разгледзеў таксама 33 хадайніцтвы аб памілаванні асоб, асуджаных да пакарання смерцю за наўмысныя забойствы пры наяўнасці асабліва абцяжарваючых акалічнасцей. У адносінах да двух чалавек было прынята рашэнне аб замене вышэйшай меры пакарання доўгатэрміновым пазбаўленнем волі.

Надаючы важнае значэнне разгляду зваротаў грамадзян, а таксама з мэтай устанаўлення больш цесных кантактаў выбаршчыкаў з народнымі дэпутатамі, аператыўнага вырашэння іх просьбаў і прапаноў Прэзідыум з ліпеня 1990 года зацвердзіў графік прыёму грамадзян кіраўніцтвам і членамі Прэзідыума. Усяго за гэты час у Вярхоўным Савеце прыняты 10.673 наведвальнікі, якія пакінулі каля 3 тысяч пісьмовых скаргаў і заяў. Каля адной трэці заяў, якія былі на кантролі, вырашаны станоўча. Гэта сведчыць аб нізкім узроўні разгляду зваротаў грамадзян мясцовымі ўладамі.

У сакавіку гэтага года Прэзідыум разгледзеў на сваім пасяджэнні вынікі работы з пісьмовымі і вуснымі зваротамі грамадзян. Па абмеркаванаму пытанню прынята адпаведная пастанова.

Вярхоўны Савет перадаў Прэзідыуму частку сваіх паўнамоцтваў у сферы зямельных адносін. У сувязі з гэтым Прэзідыум больш 30 разоў разглядаў пытанне аб прадастаўленні і адабранні зямель, у кожным выпадку ўважліва падыходзячы да правоў і законных інтарэсаў землеўладальнікаў і землекарыстальнікаў.

Кадравыя пытанні. У межах сваёй кампетэнцыі Прэзідыум назначаў намеснікаў кіраўнікоў Камітэта дзяржаўнай бяспекі, Нацыянальнага банка, Вышэйшага Гаспадарчага Суда, устанаўліваў кваліфікацыйныя класы суддзям, класныя чыны работнікам пракуратуры, зацвярджаў структуру і штаты Вярхоўнага суда, вырашаў пытанні матэрыяльнага забеспячэння работнікаў судоў, пракуратуры, органаў дзяржаўнай бяспекі.

Знешнепалітычныя пытанні. У сувязі з утварэннем Садружнасці Незалежных Дзяржаў узнікла неабходнасць распрацоўкі новай знешнепалітычнай канцэпцыі, вызначэння новых прыярытэтаў у знешняй палітыцы. Прэзідыум разам з урадам займаецца работай у гэтым напрамку, у першую чаргу развіваючы стасункі з нашымі блізкімі суседзямі — Польшчай, Украінай, Расіяй і рэспублікамі Прыбалтыкі, краінамі Усходняй Еўропы, заходнееўрапейскімі дзяржавамі, асабліва Германіяй і Францыяй, а таксама Злучанымі Штатамі Амерыкі.

Пэўную работу Прэзідыум праводзіў па наладжванню супрацоўніцтва з парламентамі іншых дзяржаў. У снежні 1991 года Прэзідыум прыняў план супрацоўніцтва Вярхоўнага Савета з гэтымі парламентамі. У Вярхоўным Савеце і яго органах за мінулы год было больш чым 90 сустрэч з прадстаўнікамі замежных дзяржаў. Беларусь як незалежная дзяржава прызнана 79 краінамі, з 35-ю ўстаноўлены дыпламатычныя адносіны. Рэспубліка стала паўнапраўным удзельнікам Нарады па бяспецы і супрацоўніцтву ў Еўропе. У адпаведнасці з гэтым Прэзідыум прыняў рашэнне аб далучэнні да Заключнага акта НБСЕ ў Хельсінкі.

Разглядаецца пытанне аб уступленні Беларусі ў Міжнародны валютны фонд. Актывізуецца ўдзел рэспублікі ў супрацоўніцтве з ЕЭС. У бліжэйшы час Беларусь будзе прынята ў якасці спецыяльна запрошанага госця ў Савет Еўропы. Узмацняюцца кантакты з Еўрапарламентам.

У перыяд з чэрвеня 1990 па сакавік 1992 года прадстаўнікі рэспублікі пры міжнародных арганізацыях сістэмы ААН былі прыняты ў ... чальцы. Дастаткова складаная сітуацыя склалася з намі ў ... нашымі і магчымымі ... пры... і іншых краінах. Трэба ... рэспубліцы ... з гэтымі краінамі заемнае.

Для ўдасканалення міжпарламенцкага супрацоўніцтва Прэзідыум прыняў Палажэнне аб парадку выезду дэлегацый (груп) Вярхоўнага Савета і асобных народных дэпутатаў.

У 1991 годзе афіцыйныя дэлегацыі Вярхоўнага Савета былі прыняты парламентамі Польшчы, Венгрыі, Аўстрыі, Злучаных Штатаў Амерыкі. Прэзідыум заслухоўвае справаздачы аб выніках выездаў у іншыя краіны, рэалізацыі планаў супрацоўніцтва Вярхоўнага Савета з парламентамі іншых дзяржаў. Міжпарламенцкія зносіны набылі рэгулярнасць.

Прэзідыум удзельнічаў у фарміраванні дзейнасці Рэспублікі Беларусь па заключэнню дагавораў і пагадненняў з рэспублікамі былога Саюза. Ён удзельнічаў у падрыхтоўцы праектаў дагавораў паміж суверэннымі рэспублікамі. Заключаны дагаворы з 7 рэспублікамі — Расіяй, Украінай, Казахстанам, Узбекістанам, Туркменістанам, Азербайджанам, Кыргызстанам. Тры з іх Вярхоўны Савет ратыфікаваў.

Прыняты Дэкларацыі аб прынцыпах добрасуседскіх адносін з Латвіяй і Літвой. Зараз працуе змешаная камісія па дэлімітацыі і дэмаркацыі мяжы з Літвой і Латвіяй.

Прэзідыумам была створана Камісія па сувязях з дзяржавамі — удзельніцамі СНД. Вызначаны прадстаўнікі рэспублікі ў рабочай групе па арганізацыйна-тэхнічнай падрыхтоўцы і правядзенню Савета Кіраўнікоў Дзяржаў і Савета Кіраўнікоў Урадаў СНД (Булахаў Д. П. і Заламай У. А.).

Друкаванне законаў і іншых актаў Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь. Усе законы і іншыя акты, прынятыя Вярхоўным Саветам Рэспублікі Беларусь, а таксама Прэзідыумам Вярхоўнага Савета, друкуюцца ў «Ведамасцях Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь», «Народнай газеце» і ў газеце «Звязда» згодна з Законам «Аб парадку апублікавання і ўступлення ў сілу законаў Рэспублікі Беларусь і іншых актаў, прынятых Вярхоўным Саветам і яго органамі». Большасць з іх друкуецца таксама ў газеце «Советская Белоруссия», іншых выданнях.

Прэзідыум прымаў меры па тлумачэнню палітыкі, якая праводзіцца Вярхоўным Саветам і яго органамі. Члены Прэзідыума, многія народныя дэпутаты выступалі ў друку, па радыё і тэлебачанні, сістэматычна праводзіліся прэс-канферэнцыі. Для ўліку грамадскай думкі Прэзідыум забяспечваў **сацыялагічныя даследаванні** па найбольш актуальных праблемах жыцця рэспублікі. З удзелам шырокага кола спецыялістаў, вучоных і грамадскасці Прэзідыумам арганізаваны і праведзены **навукова-практычныя канферэнцыі** «Канцэпцыя Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь і функцыяніраванне прававых асноў цывільнага грамадства і дзяржавы», «Канцэпцыя судова-прававой рэформы ў рэспубліцы». У гэтых канферэнцыях прымалі ўдзел прадстаўнікі іншых суверэнных рэспублік.

Становішча ў рэспубліцы, важнейшыя пытанні палітычнай дзейнасці. Разбурэнне эканамічнай структуры былога Саюза ССР ідзе хутчэй, чым усталяванне новых адносін, і ў значнай ступені не залежыць ад палітыкі Рэспублікі Беларусь. Хоць і менш, чым іншыя рэспублікі былога СССР, у 1990—1991 гады нас закранулі спад нацыянальнага даходу (ён склаў 3,1 працэнта) і зніжэнне валавога прадукту сельскай гаспадаркі (5,9 працэнта). Аднак прамысловую вытворчасць у гэтыя гады ўдалося захаваць на папярэднім узроўні.

Цяпер крызіс паглыбляецца: працягваецца разбурэнне эканамічных сувязей, растуць цэны, разбалансавана грашовая сістэма, расце інфляцыя.

На думку Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, урад усведамляе становішча эканомікі і прымае захады па прадухіленню небяспечнага нарастання негатыўных працэсаў.

Але ўзнікае пытанне: чаму тады за студзень — люты гэтага года ў параўнанні з адпаведным перыядам мінулага года нацыянальны даход знізіўся на 15 працэнтаў, вытворчасць прамысловасці — на 12,5, закупкі жывёлы і птушкі — на 10, малака — на 26 працэнтаў? Гэта, у сваю чаргу, вядзе да рашучага змяншэння даходнай часткі бюджэту, немагчымасці фінансавання зацверджаных Вярхоўным Саветам праграм.

Што неабходна рабіць і што робіцца? Ці мае ўрад распрацаваную стратэгію сваёй дзейнасці, ці ён проста латае дзіркі, не заўважаючы ўтварэнне новых?

Хоць бы дзеля прыстойнасці мы не ў праве патрабаваць ад урада вырашаць тыя пытанні, якія ад яго дзейнасці не цалкам залежаць і з'яўляюцца нашай агульнай непажаданай спадчынай.

На жаль, урад не ў стане шырока выкарыстоўваць такі магутны фактар рэгулявання, як цана. Наша эканоміка не ў стане працаваць на стабілізацыю і развіццё пры цэнах на нафту большых, чым 3 тысячы рублёў за тону, і пры цэнах на газ большых, чым 2 тысячы рублёў за тысячу кубаметраў. Перагаворы ўрада па гэтаму пытанню з краінамі — уладальніцамі энерганосьбітаў не далі пакуль што станоўчых вынікаў. Урад працягвае перагаворы, імкнецца стрымаць узлёт цэн і займаецца структурнай перабудовай народнай гаспадаркі, накіраванай на змяншэнне залежнасці ад манапольных пастаўшчыкоў сыравіны. Плануемая і ажыццяўляемая структурная рэарганізацыя накіравана на змяншэнне рэсурсаёмістых вытворчасцей, замену іх навукаёмістымі, ажыццяўленне канверсіі ваеннай прамысловасці, перапрафіляванне прадпрыемстваў.

Неабходна больш актывізаваць работу па стрыманню спаду вытворчасці і забеспячэнню занятасці насельніцтва. За ўрадам тут эканамічныя стымулы, міжурадавыя пагадненні і льготы прамыслоўцам. За прадпрыемствамі — пошук партнёраў, узмацненне прадпрымальніцкай актыўнасці.

Мы на шляху рыначных пераўтварэнняў. Курс гэты правільны, і наш абавязак як мага хутчэй даць ураду заканадаўчую базу для раздзяржаўлення і прыватызацыі ўласнасці, стварэння рыначнай інфраструктуры. Хуткасць гэтага працэсу залежыць перш за ўсё ад самога ўрада, ад лагічнасці і абгрунтаванасці і адпаведнасці інтарэсам большасці грамадзян Рэспублікі Беларусь заканадаўчых прапаноў Савета Міністраў. У такім жа напрамку неабходна праводзіць распрацоўку рэспубліканскіх праграм па прадпрымальніцтву і дэманапалізацыі.

Па галоўнай нашай праблеме — прадуктах харчавання неабходна шукаць рэальныя, а не дэкларатыўныя шляхі падтрымкі аграпрамысловага комплексу.

Сённяшняе становішча ў сельскай гаспадарцы выключна цяжкае і небяспечнае. Гэта пацвердзіў і ўчарашні Прэзідыум Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь. Фінансавае становішча нават тых калгасаў і саўгасаў, якія заўсёды працавалі і вялі гаспадарку на зайздрасць іншым, стала крытычным. «Прыярытэту», аб якім мы так часта гаворым у гэтай зале, няма. Многія цяжкасці сучаснасці мы зноў усімі праўдамі і няпраўдамі перакладаем на плечы працаўнікоў сельскай гаспадаркі. Падыход гэты трэба мяняць, і трэба рабіць гэту работу ўдумліва.

Хачу яшчэ і яшчэ раз падкрэсліць, што ўдасканаленне калектыўных гаспадарак на зямлі **як асноўнага таваравытворцы** не супярэчыць стварэнню спрыяльных умоў для ўсталявання фермерскіх гаспадарак. На жаль, нараджаюцца яны ў страшэнных муках.

На 1 красавіка бягучага года колькасць фермерскіх гаспадарак складае 1.396. Але гэта лічба нас не можа задаволіць, бо многія сотні грамадзян жадаюць атрымаць зямлю і робяць усё для таго, каб яе атрымаць, і ў той самы час на месцах не спяшаюцца прымаць станоўчыя рашэнні.

Справа ў тым, што заблытаны шэраг пытанняў. Страшаць усіх тым, што людзі атрымліваюць гэту зямлю ва ўласнасць. Я б хацеў звярнуць увагу, што ніхто яшчэ ва ўласнасць зямлю ў нас не атрымаў. І што гэта блытаніна падыходаў, калі страшаць, што разбяруць фермеры зямлю і не будзе чаго рабіць калгасніку. Гэта самае страшнае, што ў нас адбываецца ў грамадстве, і тут многа нядобрасумленнасці, у тым ліку і з боку тых, хто добра разумее, што адбываецца і што мы намераны рабіць. Я б хацеў, каб лінія Вярхоўнага Савета тут праводзілася правільна і каб у нас хапіла мужнасці праводзіць яе ў жыццё.

Згодна з цяперашняй кампетэнцыяй Прэзідыума, ён не мае права абавязваць мясцовыя ўлады выконваць дзеючае заканадаўства ці адмяняць рашэнні, якія супярэчаць яму, і тым самым уздзейнічаць праваўвымі сродкамі на ход зямельнай рэформы ў рэспубліцы. Гэты прыклад падкрэслівае неабходнасць надзялення Прэзідыума дадатковымі паўнамоцтвамі па кантролю за безумоўным выкананнем рашэнняў Вярхоўнага Савета. Адсутнасць у Прэзідыума гэтых паўнамоцтваў і фактычнае нежаданне мясцовых органаў уносіць змяненні ў структуру сельскай гаспадаркі ператвараюць заканадаўчыя акты ў простыя дэкларацыі, што дазваляе былым наменклатурным работнікам праводзіць старую палітыку.

Напрыклад, па даных пракуратуры, мноства фактаў бюракратычных адносін да выдзялення зямельных участкаў грамадзян выяўлена ў Гродзенскай вобласці. Як прадухіляюць гэтыя хібы мясцовыя Саветы і іншыя ўпаўнаважаныя органы? А ніяк. Згодна ж з Законам «Аб сялянскай (фермерскай) гаспадарцы», абласныя і рэспубліканскія органы па зямельнай рэформе і землеўпарадкаванню маюць права прыцягваць вінаватых асоб да адміністрацыйнай адказнасці— штрафу да 1.000 рублёў.

З 22 лютага 1991 года, калі быў прыняты Закон «Аб сялянскай (фермерскай) гаспадарцы», ніхто па ініцыятыве гэтых органаў да адміністрацыйнай адказнасці не прыцягваўся. У той жа час становіцца пытанне аб пашырэнні паўнамоцтваў органаў па землеўпарадкаванню. Фактычна ўчора на Прэзідыуме мы падкрэслівалі: не трэба прасіць сабе новых паўнамоцтваў, а трэба карыстацца тымі, якія ёсць, якія дадзены.

Не выкарыстоўвае свае правы і Вярхоўны Савет, які, у адпаведнасці з артыкулам 19 Закона «Аб мясцовым самакіраванні і мясцовай гаспадарцы», можа прымаць рашэнні аб роспуску мясцовага Савета, калі ён не выконвае законы альбо пастановы, прынятыя вышэйшым органам дзяржаўнай улады рэспублікі.

Неабходна змяніць структуру вытворчасці прадуктаў харчавання. Наша жывёлагадоўля шмат у чым залежыць ад паставак з-за межаў Беларусі.

Патрабуе рашучых змен уся сістэма вытворчасці прадуктаў харчавання. Трэба неадкладна распрацаваць і пачаць ажыццяўленне праграмы збалансавання вытворчасці мяса і малака з уласнымі кармамі. Хацелася б толькі, каб гэты прынцып не быў абсалютызаваны і каб мы не зруйнавалі высокаэфектыўныя вытворчасці, напрыклад, птушкагадоўлю.

Змены падыходаў патрабуе і раслінаводства, у першую чаргу ў накірунку павелічэння вытворчасці фуражнага збожжа, а таксама сыравіны, якая купляецца сёння па-за межамі Беларусі, але можа быць з поспехам вырашчана на нашай зямлі.

Не можам мы ў ранейшых аб'ёмах купляць і бавоўну. Трэба ўспомніць пра лён і наогул у бліжэйшыя 2—3 гады вырашыць пытанне самазабеспячэння рэспублікі цукрам, алеем і многімі іншымі прадуктамі.

Марудзіць нельга, час патрабуе энергічных мэтанакіраваных дзеянняў на ўсіх гаспадарчых узроўнях. Дзейнічаць давядзецца без затрымак, падпарадкоўваючыся агульнай стратэгіі, не прыкрываючыся ніякімі мясцовымі суверэннымі правамі абласцей і раёнаў.

Некалькі слоў аб тым, што так часта абмяркоўваецца з гэтай трыбуны — **аб грашова-крэдытнай палітыцы.** Рублёвая прастора ў тым выглядзе, у якім ёсць, дадае нам шмат клопатаў. Але адыход ад яе па нашай ініцыятыве азначае ўвядзенне з моманту такога адыходу (альбо яшчэ раней) сусветных цэн, як мінімум, на энерганосьбіты. Пры цяперашняй структуры эканомікі мы да гэтага не падрыхтаваны і справакуем абвал. Таму на даным этапе трэба быць падрыхтаванымі да прамежкавай страхавой меры — шматразовых купонаў. Разлікі, зробленыя ўрадам і Дзяржэканомпланам, слушныя, і іх трэба ў гэтым падтрымаць.

Пры ўсіх складанасцях і цяжкасцях нам не абысціся без першачарговага вяртання да пытанняў сацыяльнай абароненасці насельніцтва.

На жаль, многія патрабаванні грамадскіх арганізацый, прафсаюзаў і шэрагу народных дэпутатаў, у тым ліку і з гэтай трыбуны, накіраваныя на павышэнне заработнай платы без абгрунтавання крыніц пакрыцця выдаткаў, з'яўляюцца ардынарнай папулістыкай, увядзеннем у зман насельніцтва. Яны не спрыяюць сапраўднаму паляпшэнню становішча малазабяспечаных людзей. Шкада, што на гэты шлях стала ў апошні час і Міністэрства сацыяльнага забеспячэння.

У захапленні папулісцкімі захадамі знікае і абавязковы прынцып палітыкі сацыяльнага забеспячэння: дзеяздольныя зарабляюць на жыццё самі, а дзяржава гарантуе дапамогу тым, хто яшчэ, ужо або часова не можа працаваць.

Сацыяльная абароненасць — гэта адаптацыйны механізм, які забяспечвае магчымасці існавання індывіда ў грамадстве. Чым вышэйшая сацыяльная абароненасць, тым больш значныя гэтыя магчымасці.

Важнейшым элементам гэтага механізма з'яўляецца наяўнасць уласнасці ў індывіда. Больш таго, імкненне і магчымасць валодаць уласнасцю з'яўляюцца найбольш моцным стымулам развіцця вытворчых сіл.

Усё гэта пацверджана сусветным вопытам, практыкай і абавязвае менавіта нас узмацняць сацыяльную абароненасць нашага насельніцтва, актыўна заняцца раздзяржаўленнем і прыватызацыяй дзяржаўнай уласнасці, надзяленнем грамадзян зямлёй, усямернай падтрымкай прадпрымальніцтва.

Пры такім падыходзе штодзённа ўзнікаюць супярэчнасці паміж наяўным узроўнем сацыяльнай абароненасці насельніцтва і ступенню развіцця эканамічных рэформ.

Тут неабходна адшукваць аптымальныя суадносіны. Празмернае ўзмацненне сацыяльнай абароненасці гасіць стымулы павышэння эфектыўнасці грамадскай вытворчасці, тармозіць развіццё рэформ, а адставанне абароненасці тоіць у сабе негатыўныя адносіны да пераўтварэнняў базісу. Таму любыя меры ў галіне сацыяльнай абароненасці павінны ў кожны момант дакладна сувымярацца з ходам рэформ, а намаганні дзяржавы павінны быць накіраваны на падтрымку тых слаёў насельніцтва, ад якіх ужо, яшчэ або часова нельга чакаць актыўнага ўдзелу ў рэформе.

Забеспячэнне суверэнітэту і пераход да рыначных адносін абавязвае працягваць кардынальнае абнаўленне дзеючага заканадаўства.

Мэтазгодна засяродзіць увагу на падрыхтоўцы наступных актаў:

У галіне дзяржаўнай будовы і дзяржаўнай бяспекі — аб дзяржаўнай граніцы, аб узброеных сілах, аб усеагульным воінскім абавязку і ваеннай службе, аб урадзе, аб Канстытуцыйным судзе, аб Пракуратуры, аб судовым ладзе і статусе суддзяў, аб падатковай інспекцыі, аб палітычных партыях і грамадскіх аб'яднаннях, аб адміністрацыйна-тэрытарыяльным упарадкаванні, аб пастаянных камісіях Вярхоўнага Савета.

Неабходна вырашыць пытанні дыпламатычных адносін з іншымі дзяржавамі, вызначыць парадак адкрыцця дыпламатычных і консульскіх прадстаўніцтваў рэспублікі за мяжой і прадстаўніцтваў замежных дзяржаў у рэспубліцы, статус дыпламатычнай службы, заканадаўча ўмацаваць пытанні валютнага рэгулявання, дзейнасці замежных фізічных асоб.

Трэба рыхтаваць і неадкладна прымаць законы аб прыватызацыі і раздзяржаўленні дзяржаўнай уласнасці, аб прыватнай уласнасці на зямлю, аб процідзеянні манапалістычнай дзейнасці суб'ектаў гаспадарання, аб ахове прамысловай уласнасці, аб грашовай палітыцы, аб цэнаўтварэнні, аб бюджэтным ладзе, аб гаспадарчых дагаворах, Мытны кодэкс. Расіяй абвешчана ўласнасць на патэнтны фонд былога Саюза, таму трэба тэрмінова рыхтаваць закон аб вынаходніцтвах, прамысловых узорах і таварных знаках.

Сістэматызаваным актам, які будзе абараняць правы ўласнікаў — юрыдычных і фізічных асоб, — павінен стаць Грамадзянскі кодэкс, прыняцце якога таксама неабходна паскорыць.

Мэтай сацыяльнай палітыкі рэспублікі з'яўляецца забеспячэнне правоў і свабод грамадзян. Дзеля гэтага ў рэспубліцы павінны быць заканадаўчыя акты аб ахове працы, здароўя, аб дзяржаўнай дапамозе малазабяспечаным слаям насельніцтва, аб парадку пакрыцця ўрону, які нанесены работніку пры выкананні ім працоўных абавязкаў, аб водпусках, аб дзяржаўным сацыяльным страхаванні, аб друку і сродках масавай інфармацыі, аб парадку ўезду і выезду з рэспублікі, аб свабодным развіцці нацыянальных груп.

Правы і свабоды гарамадзян павінны быць надзейна абаронены. Таму ёсць неабходнасць у прыняцці комплекснага акта, які вызначаў бы парадак абскарджання ў суд неправамерных дзеянняў органаў дзяржаўнага кіравання і службовых асоб, што парушаюць правы грамадзян, новых Крымінальнага, Крымінальна-працэсуальнага, Грамадзянскага працэсуальнага кодэксаў.

Новыя прававыя падыходы да дзяржаўнай будовы, абароны дзяржавы, развіцця яе эканомікі, забеспячэння правоў грамадзян павінны ў першую чаргу быць замацаваны ў новай Канстытуцыі, праект якой мэтазгодна вынесці для другога чытання на наступную сесію Вярхоўнага Савета.

***

На думку многіх членаў Прэзідыума, наспела неабходнасць рэарганізацыі вышэйшых органаў дзяржаўнай улады. І пачынаць гэта трэба з самога Прэзідыума. У свой час ён ствараўся як орган, упаўнаважаны прымаць толькі рашэнні арганізацыйнага характару. Таму ў яго няма паўнамоцтваў пры неабходнасці аператыўна рэагаваць на змяненні палітычнага і сацыяльна-эканамічнага жыцця рэспублікі.

Камісіі, старшыні якіх па пасадзе ўваходзяць у састаў Прэзідыума, арыентаваны на вузкія напрамкі эканомікі і сацыяльнай сферы, пэўныя катэгорыі грамадзян. Такі арганізацыйны прынцып стварэння камісій і, як вынік, — Прэзідыума робіць яго занадта вялікім і недастаткова аператыўным органам.

Дзейнасць Прэзідыума павінна быць больш дынамічнай. У інтарэсах справы яго састаў трэба значна скараціць. Пастаянныя камісіі лепш ствараць з улікам комплекснага падыходу. Напрыклад, камісіі па дзяржаўнай будове, заканадаўству, эканамічнай рэформе, пытаннях працы і сацыяльнай абароненасці насельніцтва і г. д. Адпаведна з гэтым павінен рэфармавацца і Сакратарыят Вярхоўнага Савета. Трэба захаваць у ім толькі аддзелы, якія працуюць на ўвесь Вярхоўны Савет, — агульны, па заканадаўству, узнагародах, памілаванню, рэдакцыйна-выдавецкі і некаторыя іншыя, спецыялістаў жа іншых аддзелаў замацаваць за адпаведнымі камісіямі.

З другога боку, практыка паказвае, што па даручэннях Вярхоўнага Савета Прэзідыум павінен мець права паміж сесіямі прымаць рашэнні нарматыўнага характару. Гэта можа быць прыняцце ўказаў па сацыяльнай абароненасці насельніцтва, па аператыўнаму рэгуляванню пытанняў эканамічнай рэформы, па ахове нацыянальнай бяспекі і суверэнітэту рэспублікі, вырашэнне кадравых пытанняў, рэагаванне на незаконныя акты мясцовых органаў дзяржаўнай улады, кантроль і праверка выканання не толькі Канстытуцыі, але і іншых законаў рэспублікі.

Прэзідыум павінен стаць паўнамоцным органам дзяржаўнай улады, здольным прымаць аўтарытэтныя рашэнні і несці адказнасць за іх перад народам, але гэта можа стаць рэальнасцю толькі пры станоўчых адносінах народных дэпутатаў да прапаноў, якія Прэзідыум выносіць на ваш разгляд.

Дзякуй за ўвагу!

Пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Аб фарміраванні валютных фондаў Рэспублікі Беларусь у 1992 годзе

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Прызнаць мэтазгодным пабудаваць сістэму валютных адлічэнняў у 1992 годзе на наступных асноўных прынцыпах:

нарматывы валютных адлічэнняў вызначаюцца па таварнай ацэнцы: для аднаго і таго ж тавару (работы, паслугі) дзейнічае адзіны нарматыў;

устанаўліваецца адзіны нарматыў па ўсіх відах валют;

велічыня стаўкі валютных адлічэнняў дыферэнцыруецца ў залежнасці ад глыбіні апрацоўкі вырабаў.

2. Зацвердзіць:

стаўкі адлічэнняў у валютныя фонды прадпрыемстваў і арганізацый ад экспарту тавараў (работ, паслуг) у 1992 годзе згодна з дадаткам 1;

стаўкі адлічэнняў у валютныя фонды прадпрыемстваў і арганізацый ад правядзення пасрэдніцкіх і камерцыйных аперацый згодна з дадаткам 2.

Устанавіць, што стаўкі адлічэнняў, прадугледжаныя ў дадатку 1, дзейнічаюць па знешнеэканамічных аперацыях незалежна ад спосабу іх ажыццяўлення (самастойна ці праз пасрэдніка) і характару здзелак, уключаючы рэалізацыю прадукцыі (работ, паслуг) на тэрыторыі рэспублікі з аплатай у замежнай валюце.

Устанавіць, што ў 1992 годзе прадпрыемствы накіроўваюць у свае валютныя фонды 90 працэнтаў выручкі ад экспарту прадукцыі (работ, паслуг), які ажыццяўляецца звыш дзяржаўнага заказу на пастаўку прадукцыі (работ, паслуг), і фактычна дасягнутых аб'ёмаў экспарту ў 1991 годзе.

3. Устанавіць, што захоўваецца дзеянне ўстаноўленага парадку размеркавання валютнай выручкі для ўстаноў сістэмы адукацыі, прадугледжанага артыкулам 41 Закона Рэспублікі Беларусь «Аб адукацыі ў Рэспубліцы Беларусь».

4. Прадаставіць права Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь у выключных выпадках змяняць размеры абавязковага продажу замежнай валюты, прадугледжаныя гэтай Пастановай.

5. Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь:

распрацаваць у месячны тэрмін парадак залічэння валютных сродкаў у фонды рэспублікі, мясцовых Саветаў народных дэпутатаў, прадпрыемстваў і арганізацый;

устанавіць парадак размеркавання валютных сродкаў, атрыманых ад кансігнацыйнага гандлю.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. ШУШКЕВІЧ.

20 сакавіка 1992 г. г. Мінск.

ДАДАТАК 1
да Пастановы Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь ад 20 сакавіка 1992 г., № 1539-XII

Стаўкі адлічэнняў у валютныя фонды прадпрыемстваў і арганізацый ад экспарту тавараў (работ, паслуг) у 1992 годзе

(працэнтаў)

Нумар і назва раздзела гарманізаванай сістэмы апісання і кадзіравання тавараў і віду паслуг	Стаўкі адлічэнняў у валютныя фонды прадпрыемстваў
I. Жывая жывёла; прадукцыя жывёлагадоўлі	80
II. Прадукты раслiннага паходжання	80
III. Тлушчы, масла жывёльнага паходжання і алей; прадукты іх расшчаплення; прыгатаваныя харчовыя тлушчы; воскі жывёльнага ці расліннага паходжання	80
IV. Прадукцыя харчовай прамысловасці, напіткі, воцат, тытунь і яго заменнікі	80
Алкагольныя напіткі	30
V. Мінеральныя прадукты:	
нафтапрадукты	30
электраэнергія	35
іншыя мінеральныя прадукты (акрамя нафты)	30
VI. Прадукцыя хімічнай і звязаных з ёю галін прамысловасці	35
VII. Пластмасы і вырабы з іх; каўчук і вырабы з яго	30
VIII. Скураная сыравіна, скуры, пушніна, пушніна-футравая сыравіна і вырабы з іх; рымарска-седлавыя вырабы і вупраж; дарожныя рэчы, сумкі і падобныя ім тавары; вырабы з кішак (за выключэннем кетгуту шаўкапрада)	40
IX. Драўніна і вырабы з драўніны; драўняны вугаль; корак і вырабы з яго; вырабы з саломы, альфы і іншых матэрыялаў для пляцення; кашолачныя вырабы і іншыя плеценыя вырабы	30
X. Папяровая маса з драўніны ці іншай валакністай клятчаткі, папяровыя і кардонныя адходы; папера, кардон і вырабы з іх	30
XI. Тэкстыль і тэкстыльныя вырабы	55
XII. Абутак, галаўныя ўборы, парасоны, палкі, плёткі, ручкі і іх часткі; апрацаванае пер'е і вырабы з яго; штучныя кветкі; вырабы з валасоў	55
XIII. Вырабы з каменю, гіпсу, цэменту, азбесту, слюды і падобных матэрыялаў; керамічныя вырабы, шкло і вырабы з яго	40
XIV. Жэмчуг натуральны ці культываваны, каштоўныя або паўкаштоўныя камяні, каштоўныя металы, невысакародныя металы, пакрытыя каштоўнымі металамі, і вырабы з іх; біжутэрыя, манеты	35
XV. Чорныя і каляровыя металы і вырабы з іх	30
XVI. Машыны, абсталяванне і механізмы; энергетычнае і электратэхнічнае абсталяванне, гуказапісваючая і ўзнаўляючая апаратура; іх часткі і прылады	70
XVII. Сродкі наземнага, паветранага і воднага транспарту, іх часткі і прылады	70
XVIII. Прыборы і апараты аптычныя, фатаграфічныя, кінематаграфічныя, вымяральныя, кантрольныя, прэцызійныя, медыцынскія і хірургічныя; гадзіннікі; музычныя інструменты; іх часткі і прылады	70
XX. Розныя прамысловыя тавары	50
Мэбля	70
XXI. Творы мастацтва, прадметы калекцыяніравання і антыкварыят	50
Транспарціроўка, страхаванне і экспедзіраванне знешнегандлёвых грузаў	45
Паслугі ў галіне замежнага турызму	70
Паслугі ў галіне праектавання і будаўніцтва аб'ектаў за мяжой, апрацоўкі каштоўных камянёў, сувязі і інфарматыкі, аховы здароўя, адукацыі, навукі, культуры, спорту, друку, радыё і тэлебачання, экалогіі і ў іншых галінах	60
Продаж ліцэнзій і «ноў-хау»	80

ДАДАТАК 2
да Пастановы Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь ад 20 сакавіка 1992 г., № 1539-XII

Стаўкі адлічэнняў у валютныя фонды прадпрыемстваў і арганізацый ад правядзення пасрэдніцкіх і камерцыйных аперацый

(працэнтаў)

Назва аперацый	Стаўкі адлічэнняў у валютныя фонды прадпрыемстваў
Узнагароджанне па дагавору камісіі ці ў рамках дагавора пастаўкі за паслугі, якія аказваюцца юрыдычным асобам	70
Скідкі ці камісія, атрыманыя па бонусных пагадненнях (кантрактах)	55
Выкананне каардынацыйных функцый галаўной арганізацыі (лідэра) кансорцыума пры будаўніцтве аб'ектаў за мяжой	35*
Аперацыі на фондавых і таварных біржах, рээкспарт прадукцыі, не прадугледжаны ўстаноўленымі заданнямі па экспарту	50*
Парука за належнае выкананне тых ці іншых фінансавых абавязацельстваў (дэлькрэдэрэ), страхаванне знешнеэканамічнай рызыкі, звязанай з выкананнем кантрактаў, уключаючы працяг тэрмінаў тэхнічных гарантый пастаўленых машын, абсталявання, прыбораў	30*

* Ад сум перавышэння паступлення над плацяжамі.

РОЗГАЛАС

БЫВАЙ, БЛАКІТНАЯ МАРА...

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.).

замарожваць не прадугледжваецца. Пры гэтым у банку падкрэсліваюць: на 40 працэнтаў «паўлаўскай» (замарожанай цяпер) кампенсацыі — індэксацыя налічвацца не будзе. Тым, хто пасля 1 студзеня «патрывожыў» свой рахунак ці ўвогуле закрыў яго, банк падае надзею: мяркуецца, што ўклады, якія значыліся менавіта на 1 студзеня, усё роўна будуць праіндэксіраваны.

Аднак перавядзём нарэшце дух і спытаем сябе: радавацца нам усяму гэтаму ці не?

Спачатку паспрабуем зразумець. Саюз рухнуў. Вядома, рухнулі, пахаваны і ўсе яго былыя абавязацельствы перад яго былымі грамадзянамі. Будзем мець гэта на ўвазе. І тым не менш, сумна ўсведамляць, што дзяржава (няхай цяпер ужо рэспубліка) па сутнасці распісалася ў банкруцтве перад сваімі грамадзянамі. Маецца на ўвазе беспрацэнтная рэчавая пазыка, якую яшчэ зусім нядаўна правялі з такой помпай і па якой трэба было б разлічвацца канкрэтным таварам у наступным годзе...

А цяпер наконт індэксацыі. Вядома, 20 працэнтаў — гэта няшмат. І ўсё-такі лепш, чым нічога. Праўда, улічым, што цэны ў асноўным сёлета раслі, ды яшчэ як. А вось наконт «сёлетняй» індэксацыі — ні слова...

Увогуле ж, у сувязі з гэтымі мерамі, якія заклікааны хоць неяк кампенсаваць страты людзей, варта чакаць, пры цяперашнім стане эканомікі, новага ўзлёту цэн.

Іван БАРАНОЎСКІ,
аглядальнік «Звязды».

Прэзідэнт МАК Хуан Антоніо Самаранч:

«МЯНЕ Ў МІНСКУ ЗРАЗУМЕЛІ...»

Талін, Рыга, Вільнюс, Мінск, Кішынёў, Масква — па такому маршруту здзяйсняе свой чарговы ў жыцці вояж па краінах — новых членах сусветнай алімпійскай супольнасці — Прэзідэнт Міжнароднага алімпійскага камітэта Хуан Антоніо Самаранч. І гэта — на працягу аднаго тыдня! Сапраўды, па-добраму можна пазайздросціць 72-гадоваму «бацьку» сям'і алімпійцаў. Дарэчы, пасля гэтай паездкі ў дыпламатычным пашпарце сеньёра Самаранча будуць візы аб наведванні 170 (!) краін — членаў МАК.

У панядзелак і аўторак Прэзідэнт Міжнароднага алімпійскага камітэта знаходзіўся ў Мінску.

Літаральна адразу пасля прыбыцця ў беларускую сталіцу сеньёр Самаранч накіраваўся на сустрэчу са Старшынёй Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь Вячаславам Кебічам. Як і прынята ў такіх выпадках, размова была дзелавой і выключна афіцыйнай. Выказаўшы задавальненне ад асабістага знаёмства з кіраўніком міжнароднага алімпійскага руху, Вячаслаў Францавіч зазначыў, што ўспрымае візіт Самаранча як вялікую павагу да нашай рэспублікі, народа, і ў прыватнасці беларускіх спартсменаў. «Мы перажываем цяжкія часы, — сказаў В. Кебіч, — аднак, нягледзячы на гэта, зробім усё, каб прыняць актыўны ўдзел у сусветным спартыўным руху, дастойна выступіць на чэмпіянатах свету, Алімпійскіх гульнях, іншых буйных спаборніцтвах». Беларускі прэм'ер-міністр выказаў упэўненасць, што Міжнародны алімпійскі камітэт і ягоны прэзідэнт паспрыяюць нашай рэспубліцы ў пераадоленні цяжкасцей, стабілізацыі становішча...

Сеньёр Самаранч расказаў аб прызнанні міжнародным спартыўным супольніцтвам у якасці раўнапраўнага члена Нацыянальнага алімпійскага камітэта Рэспублікі Беларусь. Мэтай свайго візіту ён назваў неабходнасць асабіста пазнаёміцца з кіраўніцтвам краіны— новага члена МАК, са становішчам вялікага спорту ў ёй. «У вас у Беларусі многа выдатных спартсменаў, — адзначыў Х. А. Самаранч, — і я хачу спадзявацца, што яны і надалей будуць з поспехам выступаць на міжнароднай арэне. Я вельмі разлічваю на тое, што ўрад Рэспублікі Беларусь дапаможа станаўленню маладога Нацыянальнага алімпійскага камітэта».

Вітаючы Хуана Антоніо Самаранча ў Вярхоўным Савеце рэспублікі, старшыня парламента Станіслаў Шушкевіч, шчыра кажучы, здзівіў прысутных веданнем праблем алімпізму не толькі ў рэспубліцы і былым Саюзе ССР, а і ў свеце ў цэлым. «Мы добра знаёмы з вашай дзейнасцю, — падкрэсліў Станіслаў Станіслававіч, — і мы заўсёды захапляемся тым, як умела вядзеце вы такі адказны карабель такім правільным курсам...» С. Шушкевіч прыгадаў цяжкасці алімпійскага руху ў 1980—84 гадах, з якіх сеньёр Самаранч змог з гонарам вывесці алімпійскую сям'ю... «Гэты перыяд, думаецца мне, прайшоў беззваротна, — сказаў кіраўнік Вярхоўнага Савета Беларусі. — Рэспубліка праводзіць адкрытую палітыку па ўсіх без выключэння напрамках шматграннага жыцця і дзейнасці, у тым ліку і ў пытаннях спорту. Мы вітаем разумнасць знойдзеных Міжнародным алімпійскім камітэтам рашэнняў, іх добрую адпаведнасць рэаліям палітычнай абстаноўкі ў Садружнасці Незалежных Дзяржаў. Не буду ўтойваць: мы марым і з нецярпеннем чакаем таго часу, калі наша алімпійская зборная будзе выступаць пад беларускім флагам...»

Тонкі, удумлівы палітык і дыпламат, Хуан Антоніо Самаранч не мог, натуральна ж, не звярнуць увагі на дабразычлівасць Старшыні парламента Беларусі, ягоную зацікаўленасць у пошуку месца рэспублікі ў сусветным алімпійскім руху. Прэзідэнт МАК быў такі ж шчыры і адкрыты. Падкрэсліўшы важнасць і надзвычай вялікае значэнне ролі першых асоб краін — членаў Міжнароднага алімпійскага камітэта ў далейшым развіцці і ўдасканаленні алімпізму ў свеце, сеньёр Самаранч запэўніў, што МАК акажа Беларусі пасільную дапамогу — як матэрыяльную, так і маральную. «Я хачу падзякаваць вам за канструктыўны падыход да разумення тых праблем, якія трэба будзе вырашыць, — падкрэсліў ён. — Аб'яднаная каманда Садружнасці Незалежных Дзяржаў на Алімпійскіх гульнях у Барселоне летам гэтага года — гэта ўжо рэальнасць, якую нельга змяніць. У Алімпійскай вёсцы арганізатарамі Гульняў усё даўно разлічана і размеркавана... Але, думаю, не гэта галоўнае. МАК змог прапанаваць выйсце, і дасягнута, такім чынам, галоўнае: мы абаранілі спартсменаў і забяспечылі іх удзел у Алімпійскіх гульнях. Я не сумняваюся, што сярод пераможцаў Алімпіяды будуць беларускія спартсмены і ў гонар іх перамог на флагштоку ўзнімецца ваш нацыянальны флаг і прагучыць Дзяржаўны гімн Беларусі. А ўжо на наступных зімовых Гульнях 1994 года ў нарвежскім горадзе Ліліхамеры Беларусь зможа выступаць самастойнай камандай».

Прэзідэнт МАК параіў кіраўніцтву нашай рэспублікі і самім спартсменам не парываць сяброўскіх сувязей з алімпійцамі іншых суверэнных краін СНД і ў будучым. А яшчэ ён паабяцаў Станіславу Шушкевічу, што Міжнародны алімпійскі камітэт акажа пасільную дапамогу юным спартсменам і ўсім дзецям з чарнобыльскай зоны.

Зацікаўленай і дзелавой была гутарка Самаранча і членаў дэлегацыі МАК з работнікамі спартыўных арганізацый Беларусі, вядомымі нашымі спартсменамі і трэнерамі, журналістамі. Заслужаныя майстры спорту Алена Бялова, Уладзімір Парфяновіч, Марыя Іткіна, заслужаныя трэнеры Віктар Наважылаў, Уладзімір Навумаў і іншыя цікавіліся ў сеньёра Самаранча будучыняй алімпійскага руху ў свеце, праблемамі барацьбы з допінгам, аказання практычнай дапамогі як асобным відам спорту, так і спартсменам, асабліва тым, якія закончылі свае выступленні ў вялікім спорце.

Адказваючы на наша пытанне: «Ці задаволены сеньёр Самаранч візітам у Мінск?», прэзідэнт МАК сказаў: «Вельмі задаволены. Мне здалося, што мяне тут зразумелі. А гэта — важная ўмова таго, што алімпізм у маладой суверэннай Рэспубліцы Беларусь набудзе патрэбны размах і ўвасабленне. Я са свайго боку зраблю ўсё, каб падтрымаць яго».

Анатоль МЯСНІКОЎ.

«Мінскі кірмаш. Вясна-92»:

Меркурый правіць вялікі баль

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.).

«Арыён» — тэлевізары, відэатэхніку і многае іншае. Прычым, гарантуецца высакакласнае абслугоўванне набытай тэхнікі на працягу года, а частка тавараў ідзе і за рублі. Адсюль і попыт. Начальнік інфармацыйна - аналітычнага аддзела акцыянернага таварыства, кандыдат тэхнічных навук Аляксандр Ставіцкі выказвае задавальненне:

— Ведаеце, з-за паломкі трэйлера ў Мінск мы прыехалі позна ноччу, але нас усёроўна чакалі. Наогул абслугоўванне на кірмашы пастаўлена на салідную аснову: нам нішто не перашкаджае паспяхова гандляваць.

А вось швейцарская фірма «Даратрэйд» на «Мінскім кірмашы» ўжо у чацвёрты раз. А тут правіла: калі ты пастаянны кліент, то табе прадастаўляецца дзесяціпрацэнтная скідка пры аплаце паслуг, якія аказвае кірмаш.

— Яшчэ лепш, каб скідка была дваццаць працэнтаў, — жартуе дырэктар фірмы Джузепе Каручы. — Калі ж сур'ёзна, то гэта зроблена сапраўды па-рыначнаму, і нам прыемна — эканомім сваю валюту.

На жаль, такой скідкі наша газета «Звязда» не атрымала (хоць мы і маем тут свой стэнд, але ж выйшлі на кірмаш упершыню). Тым не менш, трэба і нам працаваць па-рыначнаму, апраўдваць сваю кірмашовую «візітную картку», у якой сказана, што адзін з асноўных арыенціраў газеты — падтрымка прадпрымальніцтва, прыватнага бізнесу.

...Экспанатаў на кірмашы— сотні і сотні, і гэта, асабліва ва ўмовах эканамічнага крызісу, усяляе некаторы аптымізм. Добра і тое, што прадпрыемствы і калектывы розных форм уласнасці, без ранейшай, штучна падаграваемай, канфрантацыі вядуць хітрамудрую, цывілізаваную канкурэнцыю ў барацьбе за пакупніка. Усё гэта вельмі патрэбна спажыўцу, эканоміцы ў цэлым. Мэта кірмашу — не толькі прыбытак, але і ўсталяванне прамых камерцыйных сувязей, развіццё міжнароднага гандлю і таварна- сыравіннага абмену паміж рэгіёнамі і дзяржавамі СНД.

Упэўнены, што не памылюся: ва ўсёй вялікай зале нельга знайсці хоць бы аднаго, хто не быў бы супраць тых палітычных і міжнацыянальных бар'ераў, якія ўзніклі дзе-нідзе на шляху гандлю. Вось, напрыклад, думка прадстаўніцы фабрыкі «Элегія» (г. Тбілісі) Галіны Арашыдзе:

— Для вырабу біжутэрыі, на якой мы спецыялізуемся, нам патрэбен метал. Мінскія прадпрыемствы яго нам прапанавалі ўжо. Але ж сыравіну прыйдзецца везці праз усякія новыя граніцы, ды і ў нашай рэспубліцы не ўсюды яшчэ знята блакіроўка чыгункі. Каго могуць радаваць такія абставіны? Адкажу так: каб жыць добра і заможна, усім нам патрэбна адпаведная эканамічная прастора, узаемавыгадны гандаль. Калі людзі ідуць адзін да аднаго з таварамі, то — як паказвае ўся чалавечая гісторыя — змаўкаюць гарматы...

Будзем гандляваць. Гэтаму спрые і чарговы «Мінскі кірмаш». Адкрываючы яго, першы намеснік Старшыні Саўміна рэспублікі М. Мясніковіч пажадаў усім гасцям толькі паспяховага, удачлівага гандлю. Далучымся да гэтага пажадання і ўсе мы, радавыя спажыўцы-чалавекі.

Валерый ЧАРНЯЎСКІ.

* Такую мэблю з лазы прапануе наваполацкая вытворча - камерцыйная фірма «Планета».

* Бытавы дазіметр «Палессе» вытворчасці брэсцкага завода «Цветатрон» спадабаўся многім удзельнікам кірмашу.

Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА.

● РАДЫЁПЕРАХВАТ

«ГОЛАС АМЕРЫКІ»

◆ **Дзяржаўны сакратар Злучаных Штатаў Амерыкі Джэймс Бейкер заявіў, што эканамічныя рэформы ў Расіі даюць першыя паспяховыя вынікі. Паводле ягоных слоў, каб атрымаць дапамогу Захаду, былыя савецкія рэспублікі павінны прытрымлівацца цяперашняга курсу на дэмакратыю, захоўваць усе пагадненні ў галіне кантролю над узбраеннямі. Бейкер зазначыў, што аб'яўленая на мінулым тыдні дапамога Расіі ў 24 мільярды долараў была дастасавана да моманту найбольшай неабходнасці падтрымаць прэзідэнта Барыса Ельцына.**

◆ ЗША аб'явілі, што асігнуюць 10 мільёнаў долараў на стварэнне новага міжнароднага эканамічнага цэнтра ў Кіеве, дзе будуць працаваць спецыялісты па ўзбраеннях былога Саюза ССР. Гэты крок зроблены пасля стварэння такога ж цэнтра ў Маскве для прыцягнення да работы былых савецкіх ядзершчыкаў. Акрамя Злучаных Штатаў, цэнтр фінансуюць Японія і Канада. ЗША заявілі, што асігнуюць на маскоўскі цэнтр 25 мільёнаў долараў. Мэта стварэння такіх цэнтраў — папярэдзіць магчымасць работы гэтых вучоных у краінах «трэцяга свету», якія спрабуюць стварыць зброю масавага знішчэння. Акрамя гэтага, амерыканскае агенцтва па міжнароднаму развіццю аб'явіла аб плане аказання дапамогі фермерам у краінах Садружнасці Незалежных Дзяржаў. План прадугледжвае накіраванне ў краіны на працягу трох гадоў каля 2 тысяч амерыканскіх спецыялістаў па сельскай гаспадарцы, якія дапамогуць фермерам у працэсе прыватызацыі.

◆ **Сусветная арганізацыя аховы здароўя лічыць хваробы сэрца ворагам нумар адзін. У выніку гэтых хвароб кожны год у свеце памірае прыкладна 12 мільёнаў чалавек. СААЗ паведаміла, што смяротнасць ад інфаркта і інсульта павялічваецца ў краінах, што сталі на шлях развіцця, і з'яўляецца галоўнай прычынай смерці ў развітых краінах.**

«НЯМЕЦКАЯ ХВАЛЯ»

◆ Прэзідэнт Расіі Барыс Ельцын заклікаў народных дэпутатаў пацвердзіць прадстаўленыя яму ў лістападзе мінулага года надзвычайныя паўнамоцтвы. Толькі пры моцнай прэзідэнцкай пазіцыі бачыць Ельцын магчымасць працягваць далей эканамічныя рэформы. У сваім выступленні на з'ездзе народных дэпутатаў Расійскай Федэрацыі прэзідэнт абараняў рыначныя эканамічныя рэформы свайго ўрада. Ён перасцярог парламент ад канфрантацыі і заявіў, што парламентарыі не маюць права на палітычныя гульні. Нягледзячы на крытыку, урад мае намер працягваць свой шлях рэформ. Прыватызацыю былой дзяржаўнай маёмасці неабходна паскорыць. Словы Барыса Ельцына аб тым, што патрэбны мільёны ўласнікаў, а не сотні мільянераў, выклікалі ў Крамлі авацыю.

◆ **11 рэспублік былога Саюза ССР могуць стаць членамі Еўрапейскага банка рэканструкцыі і развіцця — так званага Усходнееўрапейскага банка. Дырэктары гэтага банка адобрылі прыняцце ў яго наступных рэспублік СНД: Расіі, Арменіі, Азербайджана, Беларусі, Казахстана, Кыргызстана, Малдовы, Таджыкістана, Туркменістана, Украіны і Узбекістана. Адменена палажэнне аб абмежаванні выдачы крэдытаў гэтым краінам. Да канца 1994 года 40 працэнтаў штогадовых крэдытаў могуць быць прадстаўлены краінам Садружнасці Незалежных Дзяржаў, а 60 працэнтаў — могуць атрымаць Албанія, Балгарыя, Венгрыя, Чэха-Славакія, Польшча, Румынія, Югаславія, Эстонія, Латвія і Літва.**

◆ Прэзідэнт Расійскай Федэрацыі Барыс Ельцын падпарадкаваў свайму кантролю былы савецкі Чарнаморскі флот. Так ён адрэагаваў на адпаведны крок Украіны, якая напярэдадні падпарадкавала свайму камандаванню ўсе ўзброеныя сілы на ўкраінскай тэрыторыі. Указы абодвух прэзідэнтаў маюць у асноўным сімвалічнае значэнне, паколькі галоўнае камандаванне над флотам застаецца ў СНД.

◆ **Былы дзяржаўны і партыйны кіраўнік ГДР Эрых Хонекер у адпаведнасці з газетнымі паведамленнямі перавёў на банкаўскія рахункі Швейцарыі 240 мільёнаў марак. Афіцыйныя прадстаўнікі берлінскіх службовых улад не захацелі ні пацвердзіць, ні адмовіць гэтыя паведамленні. Супрацоўнікі федэральнага крымінальнага ведамства ў час вобыску ў архіве СДПГ натыкнуліся на ўказанне, у адпаведнасці з якім з моманту прыходу Хонекера да ўлады ў 1971 годзе грошы пераводзіліся ў Швейцарыю.**

«БІ-БІ-СІ»

◆ Злучаныя Штаты Амерыкі прызналі незалежнасць Славеніі, Харватыі, Босніі і Герцагавіны. Прэзідэнт Джордж Буш сказаў, што ЗША прызнаюць былыя югаслаўскія рэспублікі ў межах, якія існавалі да крызісу, і плануюць неадкладна пачаць кансультацыі аб устанаўленні з імі дыпламатычных адносін.

◆ **Германія аб'явіла аб адкрыцці свайго консульства ў Македоніі. Гэта рашэнне прынята пасля таго, як Еўрапейская супольнасць адклала на пэўны час пытанне аб прызнанні яе суверэннай дзяржавай.**

◆ Пасля прыбыцця ў Лівію спецыяльнага пасланніка Арганізацыі Аб'яднаных Нацый Уладзіміра Пятроўскага з мэтай урэгулявання канфлікту аб выбуху на авіялайнеры над Шатландыяй, у Трыпалі яго сустрэлі натоўпы дэманстрантаў. Каб расчысціць яму шлях, паліцыі давялося прымяніць слёзатачывы газ. Вялікабрытанія і ЗША дабіваюцца ад Лівіі выдачы двух чалавек, што абвінавачваюцца ў арганізацыі выбуху на авіялайнеры ў 1988 годзе. Калі Лівія не падпарадкуецца патрабаванням, з наступнага тыдня ААН увядзе супраць яе санкцыі.

ЗАМЕЖЖА

У ВЫТРЫМАНАГА РАБАЎНІКА «ЗДАЛІ» НЕРВЫ

КАСЕЛЬ. Злоўлены на месцы злачынства паліцэйскім патрулём праз 10 хвілін пасля налёту на ашчадную касу рабаўнік (31 год, нежанаты) выкінуўся ў час допыту ў паліцай-прэзідыуме з акна.

Як паведаміла агенцтва ДПА са спасылкай на прадстаўнікоў паліцыі, на рахунку злачынцы ўжо былі тры банкаўскія грабяжы: па 30.000, 15.000 і 2.800 марак. На гэты раз ён уварваўся ў філіял ашчаднай касы і, пагражаючы пісталетам, прымусіў служачых пакласці ў пластыкавы пакет 50.000. Але на гэты раз яму не пашанцавала.

Дастаўлены ў паліцыю, затрыманы, паводле слоў паліцэйскіх, паводзіў сябе спакойна, «дружалюбна і ахвотна» даваў паказанні, «чыстасардэчна ва ўсім прызнаўся». І раптам, калі супрацоўнік, які вёў допыт, накіраваўся ў суседні пакой, рабаўнік нечакана кінуўся да акна і выскачыў. Упаўшы з вышыні 12 метраў, ён атрымаў небяспечныя для жыцця траўмы.

«ДЭЗЕРЦІР» З КАРАЛЕЎСКАЙ КАНЮШНІ

ІЕРУСАЛІМ. «Дзёрзкую вылазку» на тэрыторыю праціўніка зрабіў прыгажунжарабец з канюшні караля Іарданіі Хусейна. Як паведаміла ізраільскае радыё, у час прагулкі па берагавой паласе паблізу іарданскага порта Акаба каралеўскі скакун нечакана скінуў на зямлю сядзеўшага на ім конюха і кінуўся ў воды Чырвонага мора.

Пераадолеўшы водны рубеж шырынёй у некалькі соцень метраў, чацвераногі парушальнік граніцы выйшаў на бераг ля ізраільскага марскога курорта Эйлат. Мясцовыя паліцэйскія вельмі насцярожана паставіліся да нечаканага госця: праверыўшы перш за ўсё, ці не замаскіраваны ў збруі каня высакароднай крыві выбуховыя прыстасаванні, яны перадалі яго затым гарадскому ветэрынару.

Жарабец-уцякач, відаць, будзе ўсё ж вернуты законнаму ўладальніку. Аднак зрабіць гэта не так проста. Ужо цяпер нечаканая праблема паставіла ў тупік супрацоўнікаў ізраільскага МЗС: справа ў тым, што Іарданія і Ізраіль фармальна ўсё яшчэ знаходзяцца ў стане вайны. А значыць, чацвераногі прыгажун павінен разглядацца або як перабежчык, або як ваенны трафей...

ЧУЖАЯ КРОЎ НЕ ДАПАМОЖА

АБІДЖАН. Да 10 гадоў турэмнага зняволення прыгаварыў суд Сьера-Леонэ чараўніка, які зрабіў спробу рытуальнага забойства дзіцяці. Як паведаміла выходзячая ў Манровіі газета «Віжн», судовы працэс, які праходзіў у размешчаным у цэнтры рэспублікі гарадку Макені, выклікаў небывалую цікавасць. Сотні людзей штодзённа стаялі ў чарзе ля залы суда, каб трапіць на пасяджэнні. У якасці рэчавых доказаў на судзе былі прадстаўлены ўмела выкананая з дрэва маска бабуіна і зроблены з пальмавых лісцяў касцюм. «Людзі-бабуіны» ўжо не ўпершыню прыцягваюцца ў Сьера-Леонэ да адказнасці па падазрэнню ва ўчыненні рытуальных забойстваў. Асабліва частымі былі падобныя выпадкі ў гэтай невялікай заходнеафрыканскай краіне два-тры гады назад. Па бытуючых у Заходняй Афрыцы павер'ях, часткі цела і кроў людзей, выкарыстаныя пры вырабе талісманаў, прыносяць іх уладальнікам удачу і магутнасць.

ПАКАРАННЕ СМЕРЦЮ ДЛЯ ГАНДЛЯРОЎ СМЕРЦЮ

АФІНЫ. Пакаранне смерцю для падпольных гандляроў небяспечным наркотыкам «Крэк» прапанаваў увесці спецыяльны камітэт грэчаскага парламента. На апошнім пасяджэнні камітэта, які займаецца пытаннямі барацьбы з наркаманіяй, была выказана сур'ёзная трывога ў сувязі з абвастрэннем гэтай праблемы.

Па ўзроўню наркаманіі Грэцыя пакуль што «моцна адстае» ад іншых дзяржаў Заходняй Еўропы, але і ў гэтай краіне колькасць наркаманаў няўхільна расце. Толькі за апошнія два гады ў адных Афінах ад прынятых «звышдоз» ядавітага зелля памерлі 120 чалавек.

НЕ ХАПАЙЦЕСЯ ЗА СЯКЕРЫ

За якія толькі сферы дзейнасці ні хапаюцца сённяшнія прадпрымальнікі і камерсанты. Зараз галоўнае ў бізнесе — знайсці тую лакуну, якая яшчэ нікім не занята для распачынання справы. Вельмі вынаходлівым у гэтым сэнсе аказалася мінскае малое прадпрыемства «Скорсер» па адкрыванню дзвярэй. Калі вы, напрыклад, забыліся ключ у кватэры ці вашы дзверы нечакана закрыліся, — не трэба хапацца за сякеру. Дастаткова пазваніць па тэлефоне, і вопытныя спецыялісты на спецыяльнай машыне праз балкон зойдуць у вашу кватэру і адчыняць дзверы. Ды і расцэнкі на сённяшні дзень не такія ўжо і злосныя. Так, калі небарака жыве на сёмым паверсе, яго выратуюць усяго за 225 рублёў. Паводле нашых даных, гэта першае малое прадпрыемства падобнага роду ў Беларусі. Праўда, кліентаў у яго чамусьці пакуль малавата.

Малюнак М. ЧАРКАСАВА.

Злачынцы ходзяць на завод па прапусках

Звальняць з работы без тлумачэнняў і папярэджанняў прагульшчыкаў, раскрадальнікаў матэрыяльных каштоўнасцей і асоб, схільных да п'янства на рабочым месцы, — такое рашэнне прынята на Мінскім трактарным заводзе.

Як адзначалася на нарадзе ў намесніка генеральнага дырэктара па выхаваўчай рабоце, кадрах і рэжыму Кляменція Каратая з кіраўнікамі цэхаў, мера гэта строгая, але справядлівая. Яна, на думку прысутных на нарадзе, прымусіць некаторых бесклапотна - недысцыплінаваных завадчан задумацца пра свой лёс напярэдадні навіслага над намі беспрацоўя.

Якая, напрыклад, карысць вытворчасці ад 150 чалавек, якія ўжо сёлета былі затрыманы ў п'яным выглядзе на прахадных прадпрыемства. Не зменшылася і колькасць раскрадальнікаў. Толькі за апошнія тры месяцы на МТЗ папярэджаны крадзеж на суму больш як 100.000 рублёў. Спрыяла крадзяжу і непрадуманая сістэма звальненняў. Не сакрэт, што некаторыя асобы, якія звальняюцца з завода, умудраюцца не здаваць пропуск, а потым заходзяць па ім на тэрыторыю завода з карыслівымі мэтамі. Таму зараз табельшчыкам дадзена ўказанне: у дзень падачы работнікам заявы на звальненне забіраць у яго пастаянны пропуск, пагашаць яго і здаваць у бюро прапускоў разам з заяўкай начальніка цэха або аддзела на выдачу дакумента тэрмінам да 3 дзён для афармлення разліку.

Алег ПРАЦЬКО.

У Барысаве туга з літаратурай?

У зале чакання аўтавакзала «Усходні» тры «пэтэвушнікі» з Барысава адкрыта выкралі са століка чатыры кнігі мастацкай літаратуры, якія належалі малому прадпрыемству «Стары свет».

Узбуджана крымінальная справа. Між іншым, у Крымінальным кодэксе напісана, што за такія дзеянні належыць да сямі гадоў з канфіскацыяй. Так што рэкамендуем цікавіцца літаратурай не толькі мастацкай...

Новы метад лячэння касавокасці

ВАША ЗДАРОЎЕ

Яго прапанаваў іркуцкі вучоны Ігар Рабічаў, які адмовіўся ад традыцыйнай оптыкі — лінзаў, прызмаў і да т. п. Прынцыпова новая методыка заключаецца ў комплексе практыкаванняў на арыгінальным прыборы — бінарыметры і дазваляе аднаўляць бінакулярны зрок у тэрмін ад аднаго месяца да года. Асноўныя пацыенты Рабічава і яго калег — дзеці і падлеткі ад 6 да 18 гадоў. Работа па ўдасканаленню перспектыўнага спосабу лячэння касавокасці вядзецца ў Навукова-даследчым інстытуце біялогіі Іркуцкага дзяржаўнага універсітэта.

Касавокасць, а яна бывае прыроджанай або набытай у выніку траўмы галаўнога або спіннога мозгу, з прычыны ўскладненняў пасля сардэчных, лёгачных і інфекцыйных захворванняў, пазбаўляе чалавека якасцей бінакулярнага зроку. Цяжка правільна вызначаць адлегласць, увесь свет уяўляецца плоскім, прадметы дваяцца. Аб эстэтычным баку і гаварыць не прыходзіцца.

Ідэя лячыць касавокасць па-новаму наўрад ці прыйшла б Ігару Рабічаву ў галаву, калі б яму не давялося, будучы аспірантам, папрацаваць з бінарыметрам, які вынайшаў яго навуковы кіраўнік прафесар кафедры фізіялогіі Іркуцкага універсітэта Леў Магілёў. Прыбор гэты дазваляе выклікаць трывалы прасторавы зрокавы эфект пры зліцці двайных адлюстраванняў. Больш таго, з яго дапамогай можна з высокай дакладнасцю вымяраць адчуванні пацыента, даючы ім якасную і колькасную ацэнку. Перад выпрабоўваемым на бінарыметр ставяцца празрыстыя пласцінкі з чорнымі кружочкамі (іх камплект уяўляе сабой набор тэстаў). Па ўказаннях даследчыка пацыент так мяняе становішча вачэй, што кружкі спачатку дваяцца, а затым зліваюцца ў адно адлюстраванне — напрыклад, аб'ёмны дыск, які як бы вісіць у паветры, такі рэальны, што да яго хочацца дакрануцца рукой. Рухі абодвух вокаў робяцца строга каардынаванымі, што і адрознівае здаровага чалавека. Такога ж эфекту імкнуцца дасягнуць і з дапамогай традыцыйных аптычных прыстасаванняў. Так, яны дазваляюць пазбавіцца ад дваення, але прасторавы зрок усё ж не аднаўляецца, касавокасць часта вяртаецца праз нейкі час.

А што калі не пазбаўляцца ад дваення, вырашыў Ігар Рабічаў, наадварот, свядома выклікаць яго і затым, вар'іруючы тэстамі на бінарыметры, дабіцца зліцця адлюстраванняў? Ці не навучыцца чалавек бачыць «правільна», падобна да таго, як асвойвае элементарную хадзьбу інвалід, які адкінуў мыліцы? Оптыка адыгрывае тую ж ролю, што і мыліцы, — далоў іх!

У першай групе з 90 пацыентаў былі вылечаны 45. Акрылены поспехам малады вучоны ўзяўся за распрацоўку комплексу трэніровачных практыкаванняў, вызначаючы, якія з іх даюць найбольшы эфект пры парушэнні той або іншай функцыі сістэмы зроку. Сёння накоплены і асэнсаваны багаты матэрыял. Удасканалена методыка лячэння. Цяпер ужо загадчыку лабараторыі нейрабіялогіі кандыдату біялагічных навук І. Рабічаву куды больш ясна ўяўляецца складанейшая карціна функцыянальнага ўзаемадзеяння вачэй, таго, як у мазгах адбываецца інтэграцыя двух адлюстраванняў. У залежнасці ад ступені парушэння бінакулярнага зроку лячэння касавокасці па метаду Рабічава іншы раз дае вынік праз лічаныя дні, бывае, расцягваецца і на год. У аснове курса — дваццаць практыкаванняў на бінарыметры, з якіх складаецца мноства камбінацый. Лячэбныя сеансы праводзяцца штодзённа па 15—20 хвілін.

— Пакуль мы бяромся дапамагаць дзецям ад шасці і падлеткам да 18 гадоў. І, на жаль, не ўсякую касавокасць выпраўляем, — расказвае Ігар Рабічаў. — Паказаннем да лячэння служаць сіметрычнае размяшчэнне вачэй і малыя вуглы касавокасці (сыходнага, разыходнага, вертыкальнага) — да 10 градусаў. Аднак бываюць і выключэнні. Памятаю, звярнулася да нас жанчына 36 гадоў. Пасля пералому шыйнага пазванка ў яе ўзнікла страшная касавокасць з вуглом 60 градусаў! Медыкаментозна яго зменшылі да 40 градусаў. Астатняе мы знялі практыкаваннямі за год... Мы ўпэўнены, што ў нашага метада вялікая будучыня.

(РІА).

Як пазбегнуць кватэрных злодзеяў?

Ці можна прадухіліць злачынствы самім патэнцыяльным пацярпеўшым? Скажу ўпэўнена: можна! Для гэтага трэба толькі добра запомніць некаторыя нескладаныя меры перасцярогі, даступныя кожнаму гараджаніну. Для злодзея, рабаўніка, махляра вы тым самым створыце дадатковыя складанасці, а ў асобных выпадках, бадай, нават непераадольныя.

Такім чынам, пачынаем маленькі «лікбез» па абароне свайго сумленным шляхам нажытага дабра. Возьмем за аснову тры найбольш характэрныя і найбольш частыя віды злачынстваў: крадзеж асабістай маёмасці, рабаўніцтва, махлярства.

Паўтараю: нічога звышнатуральнага, цяжкаажыццявімага ў гэтых парадах не будзе. Усе «хітрыкі» і «сакрэты» элементарныя.

ПАЧНЕМ З ТАМБУРА ВАШАЙ КВАТЭРЫ. Мэтазгодна дагаварыцца з суседзямі, разам набыць дастаткова надзейны замок і ўстанавіць яго ў дзверы тамбура. Неабходную колькасць ключоў да замка па колькасці жыхароў можна заказаць у спецыяльнай майстэрні бліжэйшага Дома быту. Запомніце ў сувязі з гэтым два жалезныя правілы: ні ў якім разе нельга прымацоўваць да любых ключоў ад вашай кватэры ніякіх прадметаў, якія даюць магчымасць вызначыць іх уладальніка і яго адрас. Па-другое, калі вы згубілі ключы ад кватэры — неадкладна мяняйце замок. Чым хутчэй вы гэта зробіце, тым больш у вас будзе шанцаў захаваць сваю маёмасць. Калі вы жывяце ў доме сучаснай планіроўкі з агульным доўгім калідорам, куды выходзяць дзверы некалькіх кватэр, вельмі пажадана абсталяваць гэты калідор дадатковымі агульнымі дзвярамі. Пры гэтым зусім не абавязкова ўстанаўліваць асабліва трывалыя агульныя дзверы, дастаткова звычайных стандартных дзвярэй. З практыкі міліцэйскай работы вядома, што ўдзень, калі адбываецца большасць кватэрных крадзяжоў, рэдка знойдзецца нахабнік, здольны з шумам і грукатам выбіваць гэтыя дзверы. І яшчэ адна вельмі істотная ўмова — агульныя дзверы ў тамбур павінны адчыняцца толькі на сябе, у гэтым выпадку выбіць іх немагчыма.

Дастаткова надзейна ахаваўшы тамбур вашай кватэры, вы зможаце абсталяваць там скрыні і палічкі для рэчаў хатняга ўжытку. Агульныя дзверы ў тамбур мэтазгодна таксама аснасціць вочкам, ланцужком, засаўкай — як гаворыцца, беражлівага Бог беражэ.

ПЯРОЙДЗЕМ ЦЯПЕР НЕПАСРЭДНА ДА ВАШАЙ КВАТЭРЫ. Настойліва раім і ў гэтым выпадку ўваходныя дзверы ў кватэру пераставіць так, каб яны адкрываліся на сябе. У кватэрных дзвярах неабходна ўстанавіць замок павышанай сакрэтнасці, зноў жа, абсталяваць іх вочкам, ахоўным ланцужком і засаўкай. Трэба ўзяць за абавязковае правіла: пакідаючы дом, нават на некаторы час, абавязкова праверыць і зачыніць усе форткі, вокны, балконныя дзверы — нямала ж крадзяжоў учыняецца шляхам пранікнення праз гэтыя месцы. Неабходна таксама адмовіцца ад згубнай прывычкі пакідаць ключы ў так званых умоўных месцах — пад дыванком, у паштовай скрынцы, на электрашчыту, на вяршніках дзвярэй і г. д. Гэтыя схованкі даўно ўжо не з'яўляюцца сакрэтам для кватэрных зладзеяў, якія з лёгкасцю незвычайнай пранікаюць у кватэры, выкарыстоўваючы нашу з вамі легкадумнасць.

Хацелася б сказаць і аб тым, што самым, бадай, надзейным сёння спосабам забяспечыць бяспеку вашай кватэры з'яўляецца ўстаноўка ў ёй ахоўнай сігналізацыі. У гэтым выпадку, нават калі адбудзецца крадзеж, а міліцэйскаму нараду не ўдасца своечасова затрымаць злачынцу (а такое, на жаль, хоць і надзвычай рэдка, але ўсё ж здараецца), аддзел аховы поўнасцю вяртае ўсю суму выкрадзенага. Праўда, цяпер паслугі аховы нашых кватэр, як, дарэчы, і ўсё ў нашым жыцці, значна падаражалі і, на жаль, далёка не кожны можа імі карыстацца. Ды і чарга для ўстаноўкі такой сігналізацыі ў сталіцы немалая — на 2—3 гады.

Што ж, ёсць і іншы, я сказаў бы, не менш надзейны спосаб зберагчы маёмасць у вашай кватэры — УСТАНАВІЦЬ АЎТАНОМНУЮ СІГНАЛІЗАЦЫЮ. Не буду расказваць аб прынцыпе дзеяння гэтага нескладанага прыбора, растлумачу лепш сутнасць справы. Уявіце сабе, як толькі дзверы ў вашу кватэру адкрывае хтосьці чужы, спрацоўвае сірэна. Не думаю, што знойдзецца настолькі вытрыманы злодзей, каб пры магутнай сірэне спакойна ўвайсці ў кватэру і метадычна выбіраць і ўкладваць у сумкі каштоўнасці. Прынамсі, такіх выпадкаў у Мінску на маёй памяці за доўгія гады не было.

Асобна варта пагаварыць аб тым, ЯКІМ ЧЫНАМ ТРЭБА ДАПУСКАЦЬ У КВАТЭРУ НЕВЯДОМЫХ ВАМ ЛЮДЗЕЙ.

Пачуўшы званок, не спяшайцеся гасцінна расчыняць дзверы, тым больш, калі вы не чакалі ў гэты час гасцей, знаёмых, сяброў. Паглядзіце ў вочка і, калі чалавек вам незнаёмы, спытайце ў яго, што ён хоча. Дарэчы, пастарайцеся пастаянна падтрымліваць добрае асвятленне ў калідоры і на лесвічнай пляцоўцы перад уваходнымі дзвярамі — гэта дасць вам магчымасць добра разгледзець у вочка дзвярэй і запомніць знешнасць, адзенне і асаблівыя прыкметы наведвальніка. Трэба мець на ўвазе, што ўсе работнікі жыллёва-камунальных і іншых службаў, звязаных з абслугоўваннем насельніцтва (у тым ліку і супрацоўнікі міліцыі), абавязаны мець пры сабе пасведчанні, якія пацвярджаюць іх асобу. Цікавіцца гэтым дакументам, узяўшы яго ў рукі праз адчыненыя, але не знятыя з ланцужка дзверы — у гэтым няма нічога дрэннага, тым больш непрыстойнага. Дарэчы, і тут трэба захоўваць меры перасцярогі: у Мінску ў апошні час сталі частымі выпадкі, калі незнаёмец праз расчыненыя дзверы пырскае ў твар гаспадару з балончыка са слёзатачывым ці нервова-паралітычным газам, «паралізуе» яго на некаторы час, за які бесперашкодна забірае каштоўнасці і знікае. У выпадку, калі ў вас узніклі хоць нейкія падазрэнні ў адносінах да таго, хто пазваніў у дзверы, яго намераў і мэт візіту, сапраўднасці пасведчання, ні ў якім разе не пускайце яго ў кватэру! Адразу ж пазваніце па тэлефоне «02» у міліцыю і раскажыце аб гэтым візіце, апішыце з найбольшымі падрабязнасцямі яго знешнасць і адзенне, іншыя характэрныя асаблівасці. Гэтым вы дапаможаце аператыўна затрымаць і абясшкодзіць кватэрнага злодзея (калі гэта сапраўды ён).

Хацелася б парэкамендаваць вам пазбавіцца і ад іншага роду нядбайнасці. Гэта асабліва датычыцца пажылых людзей, хоць, дарэчы, трапляюцца на гэта і людзі сярэдніх гадоў, і дзеці. Гаворка ідзе аб бесперашкодным допуску ў кватэру зусім незнаёмых людзей «пагадаць», «папіць вады», «пазваніць па тэлефоне» і г. д. Як правіла, гэтыя прычыны актыўна выкарыстоўваюць цыганкі, асабліва прыехаўшыя здалёк з Расіі, Украіны, Малдовы. Паверыўшы ім, вы са стопрацэнтнай гарантыяй будзеце абкрадзены. Таму на такія прапановы з вашага боку павінна гучаць рашучае «не». Пра гэта павінны быць папярэджаны ўсе члены вашай сям'і, асабліва старыя і дзеці.

ЯШЧЭ АДНА НАСТОЙЛІВАЯ ПАРАДА. Наогул адмоўцеся ад практыкі запрашаць да сябе малазнаёмых людзей, асабліва з мэтай сумеснай выпіўкі. У сталіцы адзначаны дзесяткі выпадкаў, калі такі «госць» пасля застолля, выкарыстаўшы ап'яненне гаспадара, бесперашкодна выкрадае найбольш каштоўныя рэчы і скрываецца ў невядомым напрамку. Ды і да сяброў і сяброўак вашых дзяцей варта прыгледзецца больш уважліва, нярэдкія выпадкі крадзяжу і з боку гэтых асоб.

Некалькі слоў аб нашых памылках, якія, прама скажам, «наводзяць» зламыснікаў на кватэру. Па-першае, наша ўласнае пахвальба, калі, набыўшы каштоўную рэч (ну, скажам, імпартны відэамагнітафон), мы пачынаем усім расказваць, распісваючы ўласную прадпрымальнасць і «ўменне жыць». У гэтым выпадку, будзьце ўпэўнены, ваша інфармацыя рана ці позна дойдзе да тых, хто пастараецца пазбавіць вас гэтых рэчаў. Беспамылковай «наводкай» для злачынцы з'яўляецца і такая распаўсюджаная ў апошні час мода, як аб'явы накшталт «куплю-прадам» з указаннем дакладнага адрасу і кватэрнага тэлефона. У першым выпадку, задумайцеся, вы аб'яўляеце на ўвесь белы свет, што маеце кругленькую суму, у другім — што маеце каштоўныя рэчы. Таму, ад такой практыкі мэтазгодна ўстрымацца. Шукайце пакупнікоў ці прадаўцоў сярод добра знаёмых вам людзей. Або адпраўляйцеся ў камісійныя ці камерцыйныя магазіны, тым больш, што асартымент і цэны там вельмі салідныя і здольны задаволіць любога патэнцыяльнага прадаўца ці пакупніка. Раім адмовіцца ад практыкі карыстацца паслугамі якіх бы там ні было пасрэднікаў: сярод іх нямала людзей з цёмным, мякка кажучы, мінулым.

Дарэчы, вельмі пажадана, каб вы перапісалі нумары вашай радыё- і відэаапаратуры, тэлевізара, магнітафона, аблігацый і іншых каштоўных папер. Захоўваць гэты пералік трэба ў патаемным месцы. У выпадку крадзяжу каштоўнасцей іх будзе значна лягчэй адшукаць, даказаць віну зламысніка і вярнуць рэчы законнаму ўладальніку.

Абавязкова разбярыцеся, дзе менавіта захоўваюцца вашы каштоўнасці невялікага памеру: ювелірныя вырабы, залатыя ўпрыгажэнні і г. д. Па практыцы скажу: самымі ненадзейнымі месцамі з'яўляюцца скрыні туалетнага стала, трумо, мэблевыя сценкі і шафы, сумачкі, кішэні адзення, шкатулкі і г. д. Мэтазгодна, асабліва калі едзеце на доўгі час, знайсці для гэтых рэчаў іншае, самае нечаканае месца захоўвання. Ну, скажам, якая-небудзь самая непрыкметная... банка на кухні, чайнік, маразільная камера халадзільніка, газавая пліта і г. д. Разумею, што гэта парада, напэўна, выкліча ў многіх усмешку, але паверце: для дасягнення галоўнай мэты — зберагчы ад зладзеяў сумленна заробленае дабро — дрэнных спосабаў не бывае.

ЧАСТА НАМ ПРЫХОДЗІЦЦА НАДОЎГА ПАКІДАЦЬ СВАЮ КВАТЭРУ, скажам, едучы ў водпуск, доўгую камандзіроўку і па іншых прычынах. У гэтым выпадку зусім не лішнім будзе захаваць некалькі нескладаных, але вельмі эфектыўных умоў. Найперш трэба пастарацца стварыць ілюзію вашай пастаяннай прысутнасці дома. Папрасіце суседзяў штодзённа браць карэспандэнцыю з вашай паштовай скрынкі, і наогул прыгледзець за кватэрай, рэгулярна правяраць хоць бы ці зачынены дзверы. Можна дагаварыцца і ў аддзеле дастаўкі вашага паштовага аддзялення па месцы жыхарства, каб на ўвесь перыяд вашай адсутнасці не прыносілі па вашаму адрасу пісьмаў, газет і часопісаў. Добры спосаб стварыць бачнасць рэальнай прысутнасці ў кватэры — пакінуць уключанай на поўную магутнасць радыёкропку: няхай гаворыць, спявае, расказвае! Трэба папрасіць суседзяў, каб час ад часу (для гэтага ім трэба пакінуць ключы) яны ссоўвалі і рассоўвалі шторы, уключалі ў пакоях святло, адным словам, стваралі ілюзію прысутнасці гаспадароў. Добра таксама пакінуць суседзям і дакладны адрас вашага часовага месца знаходжання, каб у выпадку кватэрнага крадзяжу можна было вас аператыўна абвясціць і ўдакладніць прыкметы прапаўшых рэчаў і каштоўнасцей: чым хутчэй гэта будзе зроблена, тым больш шанцаў на поспех у справе выкрыцця злодзея і вяртання вам выкрадзенага.

ЁСЦЬ І БОЛЬШ СКЛАДАНЫЯ СПОСАБЫ. Ну, скажам, ад дзвярнога званка праз рэле ўключаецца магнітафон і чуецца брэх вялікага сабакі ці грубыя мужчынскія галасы. Зрабіць гэту рэч самому ці знайсці такога ўмельца нескладана. Затое амаль са стопрацэнтнай гарантыяй можна быць упэўненым, што ў наступны раз злодзеі вашу кватэру абыдуць.

Можна імітаваць таксама наяўнасць у вашай кватэры ахоўнай сігналізацыі — зрабіць адпаведную бутафорыю з кавалачка дрота, сапсаваных датчыкаў і іншых прадметаў, якія не маюць практычнай каштоўнасці. Якіх-небудзь асаблівых тэхнічных ведаў тут не патрабуецца, затое гарантыя амаль поўная: кватэрны злодзей вельмі не любіць сігналізацыі. Ёсць і іншыя тактычныя прыёмы аховы кватэры ад злачынных замахаў, але тут ужо справа фантазіі і вынаходлівасці кожнага з нас — мы ж народ таленавіты.

Аб тым, як паводзіць сябе ў выпадку, калі ваша кватэра ўсё ж падвергласа рабаўніцтву, мы пагаворым у наступны раз.

Валерый СТРАМБУРСКІ,
начальнік штаба УУС Мінгарвыканкома,
палкоўнік міліцыі.

ЗБЕРАЖЫ СЯБЕ САМ

КУЛЬТУРА

«Жаночае мастацтва» Нінэлі Шчаснай

Надвор'е — нібы кавалачкі шкла перасыпаюцца ў дзіцячым калейдаскопе: сонца — снег — дождж, ледзь ці не ўсе поры года пройдуць за якія паўгадзіны. А ў майстэрні мастачкі, здаецца, навечна ўсталявалася цёплая восень. Ці то ад апалага лісця на арнаменце абруса такое адчуванне, ці то ад прымацаванай да столі дзіўнай расліны з рамантычнай назвай — лунарыя, — але тут сваё надвор'е, своеасаблівае «бабіна лета». За акном — пяты паверх — толькі шэрае неба, а ў майстэрні — яркія фарбы і нідзе — ніводнай! — шэрай плямінкі. Такі ж яркі і «рознакаляровы» і характар гаспадыні. Дарэчы, пра модную тэму: па гараскопу мастачка Скарпіён, вельмі моцны знак, ды і сама лічыць сябе «Скарпіёнам у чыстым выглядзе...»

Да мастацкіх вынаходстваў Нінэлі Шчаснай заўсёды ставіліся вельмі неадназначна. Ёй ледзь ці не пастаянна прыходзілася адстойваць права на існаванне сваіх твораў. А сёння імя Шчаснай ва ўсіх «на слыху», вяліхая колькасць яе работ экспанавалася на нядаўняй выставе «Вясна-92» у Палацы мастацтва, прысвечанай жаночай тэме ў жывапісе.

— Безумоўна, ёсць мастацтва жаночае і ёсць — мужчынскае. Як дзве палавінкі аднаго яблыка — розныя, але раўнапраўныя. І права на існаванне ў іх — аднолькавае, — перакanaна мастачка. — Яшчэ ў той час, калі я вучылася ў мастацкай акадэміі, і ўсе выкладчыкі, натуральна, былі мужчыны, я заўважыла: калі раблю нешта такое, што мне падабаецца, амаль адразу ж чую: выстаўляць гэта нельга, гэта вельмі па-жаноцку. А чаму па-жаноцку — тонкае, гнуткае, больш глыбокае, нарэшце. Калі я вучылася, жанчынам у мастацтве наогул не было месца. Мухіна, Цвятаева лічыліся ідэаламі, бо адракліся ад сваёй жаночай сутнасці... Ды і зараз да жанчын-мастачак, жанчын-паэтак адносіны вельмі насцярожаныя. Таму я аднаго разу і вырашыла — самы час зварухнуцца з застылай кропкі, заявіць аб сабе. Даслала да кожнай з удзельніц будучай выставы лісты: у такі час, у такое месца прынесці свае работы. І ведаеце, некаторыя са слязьмі прыходзілі. Колькі часу ім даводзілі, што іх «рукадзелле» не вартае ўвагі!

— Ды і вы, пэўна, не раз чулі пра свае «не вартыя ўвагі» эксперыменты. Рэстаран «Свіслач»...

— Ой, тут зусім іншая гісторыя! Упрыгожваючы рэстаран, я ўпершыню паспрабавала спалучыць шкло і метал. Заказчыкам спадабалася. Раптам прыходзіць савет і кажа: гэтага быць не можа, таму што не павінна быць. Такі вось аргумент. А мне з даўгамі разлічвайся... Ужо пазней, на саюзным семінары ў Прыбалтыцы, з'явіліся першыя апладысменты. Склалі новыя расцэнкі — гэта атрымалася разоў у 10 даражэй за звычайны, «класічны» вітраж, — і далі маёй рабоце такую назву: «Кампазіцыя ў прасторы з металу і шкла са штучным асвятленнем». Напэўна, неабходна было дадаць, што кожная дэталь павінна быць непаўторнай, унікальнай па форме і афарбоўцы. А так што атрымалася? Звычайная люстра! Адразу ж з'явілася мноства дзялкоў, якія пачалі штампаваць такія «кампазіцыі», зрываючы велізарныя грошы. Такі кур'ёз.

...А ВІТРАЖЫ ЯЕ САПРАЎДЫ НЕЗВЫЧАЙНЫЯ. На «Гарызонце» і ў «Свіслачы» — аб'ёмныя, глыбокія і надзвычай пераканаўчыя. Ёсць і іншыя, больш познія. І таксама вельмі арыгінальныя. Пейзажы на пласцінах са шкла, размешчаных адна за адной, ствараюць незвычайнае «стэрэаадчуванне». Некалькі з іх — на падаконніку ў майстэрні — «эксперымент на выжыванне», як растлумачыла мастачка. Яны — таксама яе вынаходства.

— Знаёмы хімік прапанаваў спецыяльны састаў, пры дапамозе якога можна маляваць па шкле. Гэта, уласна, не зусім вітражы, а так, імітацыя. Атрымліваецца цікава, а каштуе вельмі танна... Наогул, кожны мастак абавязкова павінен зрабіць нешта такое, што да яго ніхто не рабіў. Нічога з нічога не нараджаецца, так не бывае. І ў мастацтве таксама. У свой час я вывучала літаральна ўсё пра вітражы і зараз упэўнена магу сказаць: такога, што я раблю, яшчэ не было. Безумоўна, мастак мае права апрацаваць нешта забытае, але гэтае «нешта» павінна быць вельмі ўжо забытым, каб успрымалася як новае. У адваротным выпадку — звычайны плагіят...

— Але ж пастаяннае вынаходніцтва, бадай, цяжкая справа? Дзе шукаеце свае ідэі?

— Хаджу па памыйках, — смяецца Нінэль Іванаўна. — Праўда. Заўсёды там знойдзецца нешта цікавае, незвычайнае. Ляжыць дзесьці і чакае мяне. Іду вось днямі, гляджу: валяецца край ад круглага стала, вялікі такі, цяжкі. Спачатку прайшла міма, кварталы са два нават. Але ўсё гэты стол перад вачамі. Не вытрымала, вярнулася. Зараз якраз хачу спалучаць жывапіс і рэльеф. Абавязкова спатрэбіцца мая знаходка.

— Вы зрабілі мноства ілюстрацый да дзіцячых кніжак...

— Так, але ў нас вельмі мала добрай дзіцячай літаратуры, добра зробленых дзіцячых кніжак. На жаль, айчынная паліграфічная база бедная, малюнкі ў кніжках атрымліваюцца бляклыя, нецікавыя. А дзеці — яны вельмі патрабавальныя. Прыходзіць аднойчы на маю выстаўку бабуля з маленькай дзяўчынкай і просіць падпісаць любімую кніжку ўнучкі — «Краіна блакітнага сонца» Бурсава. Я якраз рабіла да яе малюнкі, вясёлая кніжка, нават крыху іранічная... Дык вось, узяла я яе падпісваць, разгарнула і раптам бачу: на кожнай старонцы за кожны малюнак пастаўлены адзнакі — «пяцёркі», «чацвёркі», нават «тройкі». Ведаеце, дзіцячая псіхалогія даволі своеасаблівая, і часам цяжка яе зразумець. Я тады папрасіла дзяўчынку пакінуць мне гэтую кніжку, а ёй прыслала такую ж новую — у мяне яшчэ заставалася некалькі экземпляраў... Дрэнна, што кніжкі для нашых дзяцей друкуюцца на няякаснай паперы, малюнкі робяцца мутнымі фарбамі — гэта не віна мастака, гэта віна выдаўцоў. Дарэчы, усе кніжкі, выдадзеныя на «замежжа», заўсёды значна адрозніваліся ад сваіх айчынных варыянтаў. І, зразумела, не на карысць нашых.

— На выставе «Вясна-92» экспанавалася ваша работа пад назвай «Куды ісці?». Жыццё наша складанае, незразумелае... І ўсё ж, па-вашаму, куды ісці?

— Ведаеце, я жанчына, а не палітык. І жаданне ў мяне, пэўна, зусім жаночае: падацца куды-небудзь у ціхую, прыгожую вёску. Дарэчы, у мяне нават ёсць такое дзівоснае месца — на дачы. Вёска — проста цуд, такая, як у марах бывае. І ніякая сучасная мітусня сюды здаецца, не даходзіць...

...ВЕЧАРЭЕ. Час развітвацца. Сёння — серада, «прыёмны дзень» у Шчаснай. Сябры, знаёмыя, проста добрыя людзі — у яе «вячорак» свая, даўняя гісторыя. Але гэта — ужо іншая размова.

Ірына ЗАВАДСКАЯ.

АФІЦЫЯЛЬНАЯ ТАБЛІЦА

ТРЫЦЦАЦЬ СЁМАГА ТЫРАЖУ ВЫЙГРЫШАЎ ПА ВЫЙГРЫШНЫХ УКЛАДАХ, ЯКІ АДБЫЎСЯ 3 КРАСАВІКА 1992 ГОДА Ў Г. БРАСЛАВЕ

Выйгрышы выпалі на наступныя нумары рахункаў па выйгрышных укладах ва ўсіх установах Ашчаднага банка Рэспублікі Беларусь

Нумары рахункаў	Размер выйгрышу ў працэнтах да сярэдняй сумы астатку ўкладу	Нумары рахункаў	Размер выйгрышу ў працэнтах да сярэдняй сумы астатку ўкладу
А-035	Дваццаць пяць	А-500	Дваццаць пяць
А-075	Дваццаць пяць	А-542	Пяцьдзесят
А-097	Дваццаць пяць	А-594	Дваццаць пяць
А-150	Сто	А-600	Дваццаць пяць
А-192	Дваццаць пяць	А-648	Дваццаць пяць
А-210	Дваццаць пяць	А-716	Дваццаць пяць
А-243	Дваццаць пяць	А-720	Дваццаць пяць
А-309	Дваццаць пяць	А-761	Дваццаць пяць
А-330	Дваццаць пяць	А-831	Дваццаць пяць
А-394	Дваццаць пяць	А-856	Дваццаць пяць
А-420	Дваццаць пяць	А-915	Сто
А-468	Дзвесце	А-942	Дваццаць пяць
		А-986	Пяцьдзесят

Ва ўстановах Ашчаднага банка, дзе колькасць рахункаў больш адной тысячы, ва ўсіх наступных тысячах выйгралі тыя ж нумары рахункаў, што і ў першай тысячы, г. зн. за №№ А-1035, А-2035 і г. д.

Старшыня камісіі: КАРЛО Ганна Усцінаўна — намеснік старшыні выканкома Браслаўскага раённага Савета народных дэпутатаў.

Адказны сакратар: ХАЛІМОН Генадзь Анатольевіч — інспектар Ашчаднага банка Рэспублікі Беларусь.

АФІЦЫЯЛЬНАЯ ТАБЛІЦА

СЕМНАЦЦАТАГА ТЫРАЖУ ВЫЙГРЫШАЎ ПА ГРАШОВА-РЭЧАВЫХ ВЫЙГРЫШНЫХ УКЛАДАХ, ЯКІ АДБЫЎСЯ 3 КРАСАВІКА 1992 ГОДА Ў Г. БРАСЛАВЕ

Выйгрышы выпалі на наступныя нумары рахункаў па грашова-рэчавых выйгрышных укладах ва ўсіх установах Ашчаднага банка Рэспублікі Беларусь

Нумары рахункаў	Размер выйгрышу ў працэнтах да сярэдняй сумы астатку ўкладу	Нумары рахункаў	Размер выйгрышу ў працэнтах да сярэдняй сумы астатку ўкладу
В-021	Дваццаць пяць	В-485	Дваццаць пяць
В-051	Дваццаць пяць	В-548	Дваццаць пяць
В-117	Дваццаць пяць	В-593	Дваццаць пяць
В-142	Дваццаць пяць	В-630	Дваццаць пяць
В-167	Дваццаць пяць	В-667	Пяцьдзесят
В-216	Дваццаць пяць	В-702	Дваццаць пяць
В-250	Сто	В-735	Дваццаць пяць
В-295	Дваццаць пяць	В-778	Пяцьдзесят
В-332	Дваццаць пяць	В-820	Дзвесце
В-382	Дваццаць пяць	В-875	Дваццаць пяць
В-414	Дваццаць пяць	В-897	Дваццаць пяць
В-450	Дваццаць пяць	В-950	Сто
		В-994	Дваццаць пяць

Ва ўстановах Ашчаднага банка, дзе колькасць рахункаў больш адной тысячы, ва ўсіх наступных тысячах выйгралі тыя ж нумары рахункаў, што і ў першай тысячы, г. зн. за №№ В-1021, В-2021 і г. д.

Старшыня камісіі: КАРЛО Ганна Усцінаўна — намеснік старшыні выканкома Браслаўскага раённага Савета народных дэпутатаў.

Адказны сакратар: ХАЛІМОН Генадзь Анатольевіч — інспектар Ашчаднага банка Рэспублікі Беларусь.

РАДЫЁ

10 красавіка

Апошнія паведамленні: 6.00, 7.00, 15.00, 20.00, 23.00.

7.00 — «Радыёфакт». 8.15 — «Вясковыя ростані». 9.15 — вершы Ю. Кузняцова. 10.15 — для дзяцей. «Каток Банця». 11.20 — «Саветы: улада і справы». 12.00 — «Апоўдні». 13.00 — «У абедзенны перапынак». 14.00 — «Гадзіна беларускай музыкі». 15.15 — канцэрт зарубежных артыстаў. 16.05 — «Гульня без пройгрышу». Спартыўная праграма. 16.30 — «У свеце чароўных гукаў». 17.40 — «Машэрава, 21». Прафсаюзны веснік. 18.00 — перадачы абласнога радыё. 19.00 — гуманітарна-інфармацыйны канал радыёстанцыі «Беларуская маладзёжная». 19.45 — вячэрняя казка. 20.00 — «Дзень нашага жыцця». На сесіі Вярхоўнага Савета Беларусі. 21.30 — «Беларускія малюнкі». Канцэрт. 22.00 — музычная праграма. 23.10 — праграма радыёстанцыі «Сямейнае радыё» (ЗША). 23.25 — канцэрт. 0.00 — «Начны канал».

НАДВОР'Е

9 красавіка

Сёння ўдзень па поўначы рэспублікі невялікія ападкі. Тэмпература паветра ў Віцебску — 4—6, Магілёве — 5—7, Гомелі, Гродна, Мінску — 6—8, Брэсце — 7—9 градусаў цяпла.

У наступныя двое сутак пераважна без ападкаў. Тэмпература паветра ўначы 0—5 градусаў ніжэй нуля, удзень — 4—9 градусаў цяпла.

Л. САНКЕВІЧ,
інжынер-сіноптык.

СОВЕТСКАЯ БЕЛОРУССИЯ
СЁННЯ Ў НУМАРЫ

«Люстэрка». Інфармацыйная панарама.

Сесія: дзень за днём. Нататкі нашага парламенцкага карэспандэнта.

Пастанова Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь аб звальненні ў запас ваеннаслужачых, якія адслужылі тэрмін ваеннай службы, і веснавым прызыве моладзі ў армію.

«У імя будучыні дзяцей». Да першага рэспубліканскага тэлемарафона, які адбудзецца 15 мая.

«Вяртанне ўласніка». Па просьбе чытачоў Законы «Аб раздзяржаўленні і прыватызацыі» і «Аб імянных прыватызацыйных чэках» каменціруе старшыня Дзяржкаммаёмасці Рэспублікі Беларусь В. Мацюшэўскі.

«Чытач чытачу». Падборка.

Вачамі сацыёлага. **«Псіхалогія ахвяры».**

«Кругагляд».

«Дзверы адкрыты — калі ласка!» Да фарміравання нацыянальнай арміі Рэспублікі Беларусь.

«Асабісты архітэктар Сталіна». Працяг успамінаў прафесара Б. Мяржанава.

Патрабуе вырашэння. **«Не ўсё можа міліцыя».**

У канцы нумара. Рэклама. Аб'явы.

ВЯСЁЛЫ АЛОВАК

— ВАМ ПРЭЗЕНТ АД ЖОНКІ...

Малюнкі А. ЧУБУКІНА (г. Магілёў).

ТЭЛЕБАЧАННЕ

9 красавіка

Беларускае тэлебачанне

10.10. «Балет Ігара Маісеева». Фільм-канцэрт.
16.30. Гісторыя Беларусі. 5 клас.
17.00. ПІК.
18.00. «М. Лужанін. «Недавершаная хата». Дак. фільм.
18.55. Дабрачынны аўкцыён бізнес-клуба «Партнёр».
19.00. Панарама.
19.25. Абласныя навіны (Гродна).
19.35. Зачытайце маё пісьмо...
19.40. «Рамансы». Фільм-канцэрт.
20.00. Тыдзень беларускага ўрада.
20.15. Рэклама.
20.25. Калыханка.
20.45. Творчае маладзёжнае аб'яднанне «Крок» прадстаўляе... Студыя «КіТ».
22.45. НІКа.
23.00. На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

І канал. Астанкіна

9.10. Конны спорт. Ліверпульскі стыпль-чэз.
9.45. Маст. фільм «Сакрат». 2-я серыя.
11.00. Навіны (з сурдаперакладам).
11.25. Навукова-папулярны фільм «Да якіх зорак мы ляцім?»
12.35. «Містэрыі і рэаліі Міхаіла Рамадзіна».
13.15. Тэлемікст.
14.00. Навіны.
14.20. «Айя». Маст. фільм. 2-я серыя.
15.55. «Пецька ў космасе». Маст. фільм.
17.00. Навіны.
17.25. «Жыў-быў хлопчык». Тэленарыс.
17.50. ...Да 16 і старэйшым.
18.30. Мультфільм.
18.40. Маст. фільм «Сакрат». 2-я серыя.
19.45. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. Мавізмы Марка Захарава.
21.55. «Ведзі».
23.00. Навіны.
23.25. «Кальвар-шоу». Музычная праграма.
0.10. «Айя». Маст. фільм. 2-я серыя.

Канал «Расія»

8.35. «К-2» прадстаўляе: праграмы «Каронка», «Пры сведках», «САС» і маст. фільм «Спакуса».
12.05. Гутарка без прэтэнзій.
12.40. Сялянскае пытанне.
13.00. Весткі.
15.00. «Арэнбургскія вячоркі».
15.50. «Сібірскае пагадненне».
16.00. Дзённік З'езда.
16.15. Тэрмінал.
16.45. Т. Ін. Ка.
17.00. Адкрыты свет.
17.40. «ТБ-атэлье».
17.55. Ключ да сусветнага рынку. «Амерыка: штат Масачусетс».
18.25. Расійская энцыклапедыя. «...І белыя калоны, і франтон з гербам».
18.40. Экспацэнтр прадстаўляе...
19.00. Весткі.
19.20. Свята кожны дзень.
19.30. Пятае кола.
21.00. На З'ездзе народных дэпутатаў Расіі.
22.00. Весткі.
22.25. На З'ездзе народных дэпутатаў Расіі.
23.30. Арт-абстрэл.

10 красавіка

Беларускае тэлебачанне

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «Драўляныя рамёствы». Кінанарыс.
9.00. Гісторыя Беларусі. 5 клас.
9.30. «Апёк». Маст. фільм.
16.30. «Авантуры паноў Кубліцкага ды Заблоцкага». Тэлеспектакль па матывах п'есы П. Васючэнкі і С. Кавалёва.
17.15. «Пра Ксюшу і Камп'юшу», «Басат, пераможца Цёпе-Гёза», «Казка пра старое рэха». Мультфільмы.
18.00. Дак. фільмы «Мастацтва ўсіх часоў і народаў», «Доктар, зрабіце мяне прыгожай», «Як у садзе, у гародзе...»
19.00. Панарама.
19.25. Абласныя навіны (Магілёў).
19.35. Наш каментарый. «Цемра ў канцы тунеля».
19.40. Чарнобыль: праблемы, рашэнні.
20.00. Кампазітары Беларусі. Д. Смольскі. 3-я сімфонія.
20.25. Калыханка.
20.45. Тэлебіржа.
21.00. Беларускі цэнтр занятасці насельніцтва прапануе... Прамая лінія.
21.35. «О, маё сонца!» Арыі з італьянскіх опер і неапалітанскія песні выконвае М. Галкоўскі.
22.00. На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.
23.30. НІКа.
23.45. Іграе джаз-квартэт «Рэтра» з удзелам Вольгі Пірагс (Рыга).

І канал. Астанкіна

5.00. Раніца.
7.35. «Доктар Айбаліт». Мультфільм. 1-я, 2-я, 3-я, 4-я серыі.
8.15. ...Да 16 і старэйшым.
8.55. Мавізмы Марка Захарава.
10.10. Адкрыццё мастака протаіерэя Стэфана Дамусчы.
10.30. Крыніцы.
11.00. Навіны (з сурдаперакладам).
11.20. Клуб падарожнікаў (з сурдаперакладам).
12.10. Спорт для ўсіх.
12.40. Кубанскае вяселле.
13.20. Брыдж.
13.45. Бізнес-клас.
14.00. Навіны.
14.20. «Гармонік». Дак. фільм.
14.35. «Голад сэрца». Маст. фільм (Польшча).
16.00. Вас запрашае мастацкі кіраўнік Дзяржаўнага ансамбля песні і танца Удмурціі «Італмас» А. Мамантаў.
17.00. Навіны.
17.25. Чалавек і закон.
18.05. «Піф-паф! Вой-вой-вой!». Мультфільм.
18.25. Маст. фільм для дзяцей «Эміль з Ленебергі». (Швецыя). 2-я серыя «Як Эміль трапіў у супніцу».
18.50. «ВІД» прадстаўляе: «Поле цудаў».
19.45. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.45. «ВІД» прадстаўляе: «Матадор», «Музагляд», «Так!», «Шоу-біржа», «Хіт-канвеер». У перапынку (23.00) — Навіны.
0.20. Зоркі бальнага танца ЗША ў Маскве.

Канал «Расія»

9.05. Тэрмінал. «Камдэк-92».
9.20. Адзін на адзін пры сведках. І. Шведава.
10.05. XX стагоддзе ў кадры і за кадрам. Да 60-годдзя з дня нараджэння Андрэя Таркоўскага.
11.00. «Блазан». Маст. фільм.
12.40. Сялянскае пытанне.
13.00. Весткі.
15.00. Першы тайм.
15.25. «Цвярскі ракурс».
16.00. Дзённік З'езда.
16.15. Прастора плюс.
16.45. Т. Ін. Ка.
17.00. «Дакуль».
17.45. Версія.
18.00. «К-2» прадстаўляе: «Абзац», «Кінограф», «3, 2, 1». Мастацка-публіцыстычны фільм «Асабовая справа Ганны Ахматавай».
21.05. На З'ездзе народных дэпутатаў Расіі.
22.00. Весткі.
22.25. На З'ездзе народных дэпутатаў Расіі.
23.30. Начны акцёрскі клуб.

Галоўны рэдактар У. Б. НАРКЕВІЧ.

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь, калектыў рэдакцыі газеты «Звязда».

НАШ АДРАС: 220041, гор. Мінск, праспект Ф. Скарыны, 77, рэдакцыя газеты «Звязда».
ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 32-51-05, аддзела пісьмаў — 32-04-52, 32-41-92, навін — 32-15-02, даведкі па рэкламе і аб'явах — 32-35-91.

ПА НУМАРУ ДЗЯЖУРЫЛІ: намеснік рэдактара Міхаіл Міхаевіч, першы намеснік адказнага сакратара Яўген Ляхаў, карэктар Ала Саладзеўская.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя пакідае за сабой права не ўступаць у перапіску з чытачамі.

Друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку». Тыраж 81.784. Індэкс 63850. Зак. № 73. Выходзіць 250 разоў на год.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12